

Místo, čas, domov

BcA. Maria Sixtová

Diplomová práce
2024

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta multimediálních komunikací
Ateliér Sklo

Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení:	BcA. Maria Sixtová
Osobní číslo:	K21293
Studijní program:	N0212A310007 Multimédia a design
Specializace:	Design skla
Forma studia:	Prezenční
Téma práce:	Místo, čas, domov

Zásady pro vypracování

1. Konzultace s vedoucím diplomové práce
2. Zpracování návrhů, modelů, kresebných studií, fotografií
3. Vypracované písemné doprovodné zprávy zahrnující všechny etapy návrhu
4. Obeznamení s použitou technologií
5. Realizace v materiálu
6. Fotodokumentace

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

MILLER, Judith. Sklo 20. století. NOXI, 2005. ISBN 978-80-89179-21-3.
PETROVÁ, Sylva. České sklo. Druhé revidované, doplněné a rozšířené vydání. UMPRUM, 2018. ISBN 978-80-87989-50-0.
STONE-MILLER, Rebecca. Art of the Andes: From Chavín to Inca. 3rd ed. Thames & Hudson, 2012. ISBN 9780500204153.
TAYLOR, Stephanie. Narratives of Identity and Place. Routledge, 2009. ISBN 9780415655699.

Vedoucí diplomové práce: **prof. MgA. Petr Stanický, MFA**
Ateliér Sklo

Oponent diplomové práce: **MgA. Libor Novotný, PhD.**
Ateliér Sklo

Datum zadání diplomové práce: **1. prosince 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **17. května 2024**

Mgr. Josef Kocourek, Ph.D.
děkan

L.S.

prof. MgA. Petr Stanický, MFA
vedoucí ateliéru

Ve Zlíně dne 1. prosince 2023

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ / DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a bude dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské/diplomové práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji, že:

- jsem na bakalářské/diplomové práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně dne:

Jméno a příjmení studenta:

podpis studenta

ABSTRAKT

Diplomová práce se zabývá individuálním pohledem na hledání vlastních kořenů, snaze porozumět odlišné kultuře a společnosti a idealizování si nepoznaného sociálního i historického prostředí člověka, kdy jeden z rodičů pochází z jiné kultury.

Klíčová slova: domov, místo, čas, identita, tradice

ABSTRACT

The diploma thesis offers a singular perspective on the search for one's roots. It showcases the effort to understand a different culture and society and deals with the idealization of a person's unknown social and historical environment since one of the parents comes from another culture.

Keywords: home, place, time, identity, tradition

Především bych chtěla poděkovat svému vedoucímu práce prof. Petru Stanickému, M.F.A. za cenné rady a poznatky nejen v průběhu závěrečné práce, ale při celém mém studiu na Ateliéru Skla. Děkuji mu, že mi vždy věřil, podporoval mě a pomohl mi najít si vlastní cestu v budoucí tvorbě. Poděkování patří MgA. Michaele Spružinové a MgA. Lubomíru Šurýnovi, že to se mnou nevzdali a snažili se mě motivovat k dokončení diplomové práce. Ráda bych tímto poděkovala: svým mistrům, a to MgA. Ondřeji Strnadelovi a Michalu Pavlíkovi a panu Oldřichovi, že mi za celé ty roky vždy vyšli vstříc na huti. Pavlíně Čambalové, která mi pomohla najít správný směr a dala mi impuls se přihlásit na Střední uměleckoprůmyslovou školu v Železném Brodě na obor Ryté a reliéfní sklo k Janu Schindlerovi a MgA. Jiřímu Kučerovi, kteří mě podporují i s mistrem Kamilem Skrbkem k vytváření techniky graalu, která byla zrodem této práce. A v neposlední řadě bych z celého srdce chtěla poděkovat svojí rodině a mému příteli a svým drahým přátelům za jejich podporu ve všech mých rozhodnutích, která jsem doposud udělala, ať už byla správná nebo ne, nikdy ve mne nepřestali věřit a vždy tu pro mne byli.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 DOMOV	11
1.1 VNÍMÁNÍ DOMOVA	11
1.2 DOMOV JE TAM, KDE JE SRDCE	12
1.3 HLEDÁNÍ	12
2 RODINA.....	14
2.1 TA MOJE	14
2.2 TA, KTEROU HLEDÁM	14
3 IDENTITA	16
3.1 KDO JSEM?	16
3.2 VNÍMÁNÍ SE SAMA SEBE	17
3.3 NEJSI TYPICKÁ ČESKÁ MARUŠKA	18
4 REŠERŽE	19
4.1 JEFREY GIBSON (NAROZENÁ 1972)	19
4.2 SONG-MI KIM HLAVEŠOVÁ (NAROZENÁ 1972).....	20
4.2.1 Doufám, že... ..	21
4.3 JIMENA MENDOZA (NAROZENÁ 1979).....	22
4.4 JACKIE MULDER (NAROZENÁ 1960)	24
4.4.1 Thought Trails	25
4.5 ROBERTO AGUILAR QUISBERT (NAROZEN 1962).....	25
4.6 PRESTON SINGLETARY	26
4.7 CECILIA VIKUŇA	27
4.7.1 Quipu.....	28
5 SYMBOLY	29
5.1 MAMA KILLYA.....	29
5.2 INTI	30
5.3 HAD	30
6 PŘEDCHOZÍ TVORBA.....	31
6.1 LA LUNA	31
6.2 Z+H	31
6.3 BOLIVIA	32
6.4 KOKA NÁDOBA.....	33

6.5	PASTÝŘ NOCI.....	33
7.1	URPU.....	37
II	PRAKTICKÁ ČÁST.....	39
8	VYDEFINOVÁNÍ FINÁLNÍHO DÍLA	40
9	KONCEPT	41
9.1	REALIZACE.....	41
9.1.1	Vyhotovení formy	41
9.1.2	Rozvržení kreseb na nádobě.....	50
9.1.3	Vyhotovení stříhu.....	51
ZÁVĚR	61
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ.....	67
SEZNAM OBRÁZKŮ	67
SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ.....	68

ÚVOD

V diplomové práci se zabírám tématy týkajícími se vnímání domova a vlastní identity. Snažím se odpovědět si na otázku: kdo vlastně jsem?

Věnuji si individuálnímu pohledu na hledání vlastních kořenů, ve snaze porozumět odlišné kultuře, která je mojí součástí, avšak zůstává mi cizí.

V rámci teoretické části je pro mne zásadně důležité popsat, co pro mne znamená domov, a jak na něj nahlížím. Stejně tak je pro mne klíčová kapitola týkající se identity, jak sama sebe vnímám, a jak mě vnímá okolí. Zde se snažím objasnit fakt, že se cítím být Češkou, protože jsem nikdy v žádné jiné kultuře nevyrostala. V rámci této části odkazuji na autobiografickou knihu *Všetko, čo nás spája* od mladé Slovenky s vietnamskými kořeny Kvet Ngyuen, jejíž kniha byla pro moji diplomovou práci stěžejní.

V části věnované rešerši představuji autory a jejich projekty, u kterých vnímám úzkou spojitost mezi naší tvorbou. Většinou se jedná o výtvarníky, u nichž je v popředí zájem o symboliku, rituály nebo mytologii.

Dále rozebírám svoji předešlou tvorbu, kterou shledávám důležitou v diplomovém projektu, a to z toho důvodu, že se jedná o první zárodky mého hledání, bez kterých bych nevytvořila toto dílo.

V poslední části, a to praktické, se věnuji popisu průběhu realizace vytvoření objektů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 DOMOV

Pokud na světě nemáme domov, nejsme už na světě¹

1.1 Vnímání domova

Na otázku, co je to domov, neexistuje jedna správná odpověď. Sociologický slovník pod heslem „domov“ uvádí: *domov – více méně ucelený obraz okruhu blízkých, známých lidí svázaných s hmotným prostředím, ve kterém člověk delší dobu pobýval (s bytem, domem, krajinou), naplněný pocitem sounáležitosti, zázemí, bezpečí.²*

Především jde o to, jak na domov nahlížíme. Domov jsme schopni vnímat jako místo, kde se člověk narodil nebo vyrůstal. Proto bývá termín domov spojován s domem nebo obydlím. Jedná se většinou o konkrétní místo, avšak současně můžeme nazývat domovem i více míst.

Podle Adama Táborského domov představuje *celistvé bytí, nejen architektonický fakt*. Jinak řečeno to, jak vytváříme a zútulňujeme náš domov, je jen na nás a na naší fantazii, stejně jako to, jakým způsobem se rozhodneme žít a chovat se v něm. Jedná se místo, ve kterém si můžeme dělat cokoli, kdykoli a zejména být kýmkoli si budeme přát.³

Domov není místo, kde bydlíš, ale kde ti rozumějí – s tímto tvrzením od Christiana Morgenstera se plně ztotožňuji. Domov tvoří především lidé, se kterými ho sdílíme. Je tedy prostorem vzájemného pochopení, lásky a tolerance. Mluvíme o místě, kde vznikají jedny z nejkrásnějších vzpomínek a zároveň zde můžeme prožít i velmi smutné a bolestné momenty v našem životě v chráněném prostředí, obklopení podporou a porozuměním. Stává se tak útočištěm v těžkých chvílích. Zde zažíváme pocit bezpečí, v němž se můžeme v klidu uvolnit. Proto se do něj tak rádi vracíme. Jde o místo, kde nám ostatní rozumí a naslouchají nám.⁴

Na základě všech těchto reálných prožitků a pocitů se tak vnímání domova jako místa stává zároveň i součástí naší duše a identity. Intenzivní prožitky jsme schopni vybavit si kdykoli a kdekoli. Zároveň i určitý zvuk, vůně či chuť nám může navodit pocit důvěrně známého domácího prostředí.⁵

¹ VACHER, Hjemmets udvikling, 2022

² PETRUSEK, kolektiv, Velký sociologický slovník. 1, A-O, 1996, s. 219

³ TÁBORSKÝ, Úvaha o domově, 2023

⁴ CITÁTY SLAVNÝCH OSOBNOSTÍ, "Domov není místo, kde bydlíš, ale místo, kde ti rozumějí", 2024.

⁵ WINTHER, "Homing oneself" Home as a practice, 2009, s. 52.

1.2 Domov je tam, kde je srdce

Místo, kde jsem se narodila a vyrůstala se nachází na jihu Moravy. Modřice jsou město, o kterém si většina Brňáků myslí, že je součástí města Brna, ale není. V dětství mě toto místo spíše “otravovalo” a chtěla jsem bydlet na Šumavě. Dnes to vnímám zcela jinak a vždy se ráda vracím zpátky, protože mě zde čekají ti, které nejvíce miluji. Vracím se totiž domů.

Náš rodinný domek s velkou zahradou stojí u hlavní cesty staré části města. V tomto domě jsem jako malá “lumpáčila” s mými dvěma mladšími bráškami, naší fenkou Ailean a několika kocoury. Ale nejmilejším mi byl vždy Balin. Černý kocour, který mě pokaždé vítal, když jsem přišla domů.

Člověk začne pomalu dospívat a dnes je to deset let, kdy nacházím domov v objetí mého přítele. Aby se to pořádně celé ještě více zkomplikovalo, začala jsem mít pocit domova na jiných místech, než kde se zrovna nacházela moje rodina.

Nejprve to začalo při nástupu na vysokou školu ve Zlíně. Hodně času jsem trávila s lidmi na ateliéru a ten se brzy stal místem, kam jsem ráda chodila. Zde jsme nespočet hodin debatovali a společně tvořili. Lidé kolem mě mi vytvořili další domov. Dnes mám k ateliéru jiný vztah. Je to asi tím, že většina mých spolužáků už dostudovala a já zde zůstala sama. Ale stále mám ve Zlíně místo, které mi bylo útočištěm po celých šest let mého studia. Pravidelná posezení na terase Velkokavárny Gulliver s poslechem barokní hudby mi bude velice chybět.

Nesmím opomenout pokoj s balkonem, kde bydlím se svojí dobrou kamarádkou a spolužačkou. V bytě bydlíme teprve třetím rokem. Sdílíme zde všechny naše radosti i smutky. Sedánky na balkoně s dobrým jídlem a svíčkami nebo naše bláznivé holčičí dny s pleťovými maskami, mi vytvořily pocit domova, který brzy obě opustíme a vydáme se každá jinou cestou.

Posledním místem, pro mne velice důležitým, je okolí Jizerských hor, srdce českého sklářského řemesla. Tolik pocitů, když vystupuji z vlaku a vím, že jsem se vrátila mezi ty, kteří mají stejnou vášeň pro sklo a řemeslo jako já, zažívám pouze, když vidím svoji rodinu a svého přítele.

1.3 Hledání

Domov, který mi není domovem v tom smyslu, že bych jej znala. Domov, nacházející se na druhé straně světa, který znám z pouhých dopisů, videí a fotografií, které mi zasílá moje rodina, která je pro mě úplně cizí, ale zároveň je mi podobná. Domov, který jsem doposud

nepoznala a snažím se ho pochopit a ujasnit si sama v sobě, zda ho někdy domovem budu moci nazývat.

Je to domov, který mi hodně lidí nutí, když říkají, že nejsem přece z této země. Chápu jejich pocity, ale je pro mne velmi těžké obhajovat, že jsem Češka. Že jsem se zde narodila, vyrostla, že tu mám své kořeny v podobě rodiny mojí matky, výchovy, tradic, které prožívám stejně jako všichni ostatní. Hledání domova není lehké, ale až teď cítím, *že můžeme procestovat milion míst, ale nejdůležitější je místo, kde se cítíme doma. A to může být prakticky kdekoliv.*⁶

Obrázek 1: Domov mojí rodiny

⁶ WRITER, Kde domov můj aneb co je domov a jak ho najít, 2020.

2 RODINA

2.1 Ta moje

Já s mými dvěma modrookými blondatými bratry, přesnými kopiemi mého druhého táty, spolu s mojí maminkou, která má sice husté černé vlasy, ale velmi světlou pleť, mě velká část lidí vnímá, jako jejich adoptované dítě.

2.2 Ta, kterou hledám

Rodina mého otce jsou hrdými Bolivijci hlásící se k etnické skupině zvané Quechua (česky Kečuové). Jedná se o nejpočetnější národnostní skupinu indiánských obyvatel Jižní Ameriky. V současné době čítá přes 10 milionů obyvatel, převážně žijících v oblasti bolivijských, peruánských a ekvádorských And a mluvících jazykem kečua.

Kečuánština či kečujština byla dokonce oficiálním jazykem Inků. Ti jej převzali od podrobeného kmene Kečuů. Od minulého století se stala po španělštině druhým úředním jazykem Peru a Bolívie.⁷

Kečuové jsou potomci pradávných Inků, od kterých sice převzali jisté způsoby života, ale jejich kulturní žití má kořeny dávno před samotnou inkou kulturou, týkající se respektu k přírodě a vesmíru. Žili v horských údolích a na planinách, kde pěstovali a domestikovali rostliny, které se staly po objevení Ameriky důležité po celém světě.⁸

Kečuové se dělí podle oblasti do různých skupin a moje rodina spadá pod indiánskou národnostní skupinu Llamero (v překladu pastevec lam). Jak je již zřejmé, toto označení si zasloužili právě kvůli velké oblibě chovu těchto zvířat. Když jsem se narodila, dostala jsem od své bolivijské babičky lamu. Protože by byl problém přivést lamu do České republiky, mám ji stále u nich ve stádu. Když lama zemře, nahradí ji jiná.

Bolívie je místem, které znám pouze z fotografií a vyprávění. Místem, které je mi cizí a nedosažitelné, a přesto místem, které se i tak snažím vnímat jako svoji součást a najít si k němu cestu jako k domovu.

Krajina, z které ve své práci vycházím, je domovem mé rodiny a mého otce. Místem, kde dodnes přetrvávají všechny tradice a jsou jejich neodmyslitelnou součástí. Způsob života, který nedokáží pořádně pochopit.

⁷ ZELENÝ-ATAPANA, Mnislav. *Atlas indiánů Jižní Ameriky: Život, sex, smrt*, 2021, s 274.

⁸ tamtéž

Venkov, malá vesnička Huaylluma v údolí, obklopená horskými planinami se spoustou lam. Zde vyrůstal můj otec do sedmi let, než musel odejít do školy, do města Sucre, vzdáleného sto šedesát kilometrů. Dodnes mi říká, že to není žádná velká vzdálenost, což mi stále přijde nepochopitelné, ale je to nejspíš tím, že my vzdálenosti vnímáme zcela jinak.

Se svojí rodinou tak trávil pouze zimní a letní prázdniny.

Zakresluji místa, kde jako malý chlapec se svými kamarády a bratřenci chodil pást lamy. Vše, co se snažím pochopit, je pro mne stále v mlze. A proto se zdá, že střípky skla, které hledám a přetvářím do reálných pocitů a vzpomínek, stále nepatří mně.

Přestože otec odešel z Bolívie studovat do České republiky (VUT v Brně), nikdy na svoji rodinu nezapomněl. V Česku je už více jak třicet let. Je pro mě nepochopitelné, že nikdy za tu dobu nenavštívil svoji rodinu, o které tak rád mluví a po které se mu stýská. Za celou dobu se nenaučil dobře česky, což bylo i důvodem, proč mamka, když jsem byla malá vyžadovala, aby se mnou mluvil španělsky. Díky bilingvnímu prostředí jsem měla problémy s řečí. Po rozchodu rodičů v mých pěti letech se mnou otec mluví česky, což je někdy zdrojem nedorozumění.

3 IDENTITA

V současné době se vnímání identity stalo jedním z nejdůležitějších otázek člověka v postmoderním světě. Je zcela přirozené a důležité, že si klademe otázku, kdo vlastně jsme? *Máme přirozenou potřebu někam patřit, zařadit se, definovat se. Toužíme světu okolo sebe rozumět, hledáme orientační body v nepřehledné masové společnosti, hledáme to, co nás odliší, vymezi a učiní rozpoznatelným vůči okolí.*⁹

V současnosti vyvolává slovo identita u spousty lidí rozporuplné pocity. Jiří Kryštof Jarmara vnímá situaci, cituji: *dnešní identita je fluidní.*¹⁰ Nejspíše to má, co dočinění s faktem, že se začalo více otevřeně mluvit o genderu. Ten byl značnou dobu v antropologických výzkumech zanedbáván, což je až nepochopitelné, *protože genderová identita je snad nejdůležitějším základem osobní identity.*¹¹ Spousta nejen mladých lidí se snaží definovat a dopátrat svojí vlastní identity.

Naši identitu určuje zejména to, jak sami sebe vnímáme a jak na sebe nahlížíme. Identita se formuje po celou dobu našeho života. Avšak zcela nejzásadnější moment pro utváření naší identity se odehrává v období našeho dětství a postupného dospívání. Na formování identity závisí mnoho faktorů, jedním z nich je naše rodina. Nejen výchova, ale i sociální prostředí, ve kterém vyrůstáme, nás utváří do toho, kým jsme. Věci, kterými se obklopujeme, vstřebáváme je, necháváme se jimi inspirovat nebo ovlivňovat, nás definuje. Zajisté bychom si měli klást otázku, do jak velké míry je vůbec identita zvolená a jak velkou část tvoří identita vnucená.¹²

Zajisté bychom si měli klást otázku, do jak velké míry je vůbec identita zvolená a jak velkou¹³

3.1 Kdo jsem?

Otázka, která rezonuje v mojí tvorbě během magisterského studia, se stala stěžejní pro můj diplomový projekt. Především bych ráda zmínila knihu *Všetko, čo nás spája* od mladé vietnamské Slovenky Kvet Nguyen.

Knih je autobiografickým příběhem, jak někdy může být těžké, když vás ostatní vnímají jinak, než se sami cítíte. Autorka velmi otevřeně popisuje a otevírá témata týkající se hledání

⁹ ROUBAL, Když se řekne identita regionální identita (II. část), 2016.

¹⁰ JARMAR, Stáváš se tím, co vpouštíš do své identity, 2020.

¹¹ ERIKSEN, Sociální a kulturní antropologie, 2008, s. 59.

¹² ERIKSEN, s. 68-69.

¹³ ERIKSEN, Antropologie multikulturních společností Rozumět identitě, s. 255.

vlastní identity, kdy se cítí být cizincem v obou kulturách, které jsou tak velmi odlišné. Poněvadž se sama potýkám s podobnými situacemi jako autorka, bylo mnohem jednodušší se v některých kapitolách knihy zcela ztotožnit s problémy, o nichž Kvet píše. Ideálním příkladem je tato část *na papieri som sice Slovenka, ale neustále musím dávať tomuto faktu zmysel*.¹⁴ Často se setkávám se situacemi, kdy musím sama sebe obhajovat, že jsem Češka. Nemám to nikomu za zlé, vizuálně nevypadám jako typická Moravačka.

3.2 Vnímání se sama sebe

Nedávno se mě zeptala spolužačka: “Proč nosíš barevné oblečení a necháváš si stále dlouhé vlasy? Děláš to ze své vlastní vůle, anebo že ti to ostatní podsouvají? Jaký význam pro tebe mají dlouhé vlasy?” Otázky mě zaskočily a od té doby nad našim rozhovorem často přemýšlím.

Odjakživa jsem chtěla mít dlouhé vlasy. Jako dítě jsem zbožňovala pohádku o Pocahontas a velice jsem si přála být jako ona – indiánská princezna.

V pozdějším věku jsem si díky mojí mamince zamilovala viktoriánské období. Dlouhé vlasy patřily neodmyslitelně k dámám devatenáctého století. Vlasy jsem postupně přestala zkracovat a dnes se pro mne staly neodmyslitelnou součástí mojí osoby. Jihoamerické ženy jsou známé pro svoje dlouhé vlasy spletené do copů a při pohledu do zrcadla chci samu sebe vnímat jako indiánku. I když vím, že z půlky jí jsem, necítím se jí být. Je to pochopitelné. Narodila jsem se zde a nemyslím si, že bych někdy byla schopná vnímat věci tak, jako například moji bratrance a sestřenice z Bolívie.

Moje maminka se mě odmala snažila kulturně vzdělávat. Chtěla, abych měla povědomí o tradicích, historii, měla úctu k řemeslu a ručním pracím. Bylo to i tím, že dodnes pracuje na Etnografickém ústavu Moravského zemského muzea v Brně, kde jsem jako malá trávila čas. Ráda jsem se toulala muzeem a pozorovala přes vitríny všechny ty nádoby, oděvy nebo malby. Všechny tyto podněty mě formovaly a nasměrovaly k vytvoření si vlastního stylu. Většina mého šatníku dnes obsahuje přírodní materiály, ručně šité kousky, ale i části krojů a tradičních oděvů různých kultur. Moje oblečení není jen pestrobarevné, zdobné, plné vzorů, ale i kousků tlumených barev. Na nošení výrazného oblečení musí mít člověk to “správné” rozpoložení.

V posledních letech můžeme vidět markantní nárůst obliby navracení se k našim tradicím a původním hodnotám, nošení kroje a tradičních oděvů. Prvky z tradičních krojů se dokonce

¹⁴ NGUYEN, Všetko, čo nás spája: Príbeh slovenskej Vietnamky, 2024.

dostaly i do módního průmyslu a můžeme si takové kousky pořídit v konfekci. Pro dnešního člověka se tak hledání původních hodnot a návrat k tradicím stal zásadním.

3.3 Nejsi typická česká Maruška

Do loňského roku jsem ani netušila, jak může být cestování vlakem na Slovensko, tak zábavné. V Břeclavi jsem se naučila zpozornět a rychle vytahovat občanský průkaz. Se smíchem podávám svůj osobní doklad policistovi, kterému celou dobu odpovídám česky na jeho anglické otázky. A to se mi stává velmi často, že mě lidé vůbec nevnímají, že s nimi mluvím česky.

Za posledních pár let jsem se naučila brát tyto jisté situace s humorem, i když některé dotazy lidí bývají až absurdní..

Už jsem se naučila rozeznat, kdy je člověk nervózní a není si jistý, jak se kulantně zeptat na to, odkud jsem. Celé situaci vůbec nepomáhám, naopak si z ní dělám legraci, a proto navážno odpovím: “Já su z Modřic”, což většinu lidí naprosto vyvede z míry.

Kámen úrazu nastává ve chvíli, kdy se mám představit. Vybírání jména pro svého potomka může být někdy těžší, než se zdá, a to především v případě, kdy se jméno píše jinak v češtině a jinak ve španělštině. Moje maminka si přála Aničku nebo Marušku. Můj otec trval na španělském tvaru jménu, aby to jeho rodině nepřipadlo zvláštní. V té době ale nikdo netušil, že i ve dvaceti šesti letech nebudu znát jinou než českou kulturu a že tato varianta mého jména se bude zdát zvláštní právě zde. Asi jsem ráda, že jsem Maria, protože vysvětlovat někomu, že se jmenuji Ana (česky Anna), by bylo ještě více matoucí. Tímto bych chtěla objasnit, že se opravdu nejmenuji Mária, ani María a už vůbec ne Máriá. Někdy je pro mne jednodušší se představit jako Marie. Předejde se tím případným problémům při skloňování a vyslovování. Avšak na řadu přichází vyhláskování mého příjmení, kdy se při nejlepším dozvím, jak je zřejmé, že s takovým příjmením musím být dozajista cizinka. Nad tímto tvrzením se jen pousměji a nechám si pro sebe fakt, že se jmenuji po svém nevlastním tátovi.

4 REŠERŽE

Do kapitoly rešerše jsem zahrнула sedm autorů, u kterých vnímám vzájemné propojení, ať už po vizuální nebo obsahové stránce, s mojí a jejich tvorbou.

4.1 Jeffrey Gibson (narozena 1972)

Americký interdisciplinární umělec a gay. Jeffrey Gibson je domorodý Američan původem z Choctawů a je členem rady kmene.¹⁵

Vyrůstal ve velkých městech Spojených států, v Německu a Koreji. V roce 1995 získal bakalářský titul výtvarných umění v malbě na School of Art Institute of Chicago a o tři roky později magisterský titul z malby na Royal College of Art v Londýně. Byly mu uděleny čestné doktoráty a v současné době je rezidenčním umělcem na Bard College. Je držitelem mnoha prestižních ocenění a jeho díla jsou zařazena do sbírek významných muzeí po celých Spojených státech.¹⁶

Gibson nevyrostal v tradičním indiánském prostředí, ale navštěvoval powwow¹⁷ a ztotožnil se s indiánskou filozofií a pojetím tradic.

Ve svých dílech propojuje spiritualitu a řemeslnou dokonalost, která se odráží i při výrobě slavnostních košil, které si oblékají při tradičních setkáních. Sám k tomu říká: *Myšlenka byla, že [tanec] vrátí kmeni jednotu, prosperitu a sílu, ale zároveň vás košile ochrání před tím, čemu se říkalo kulka bílého muže.*¹⁸

Jejich výroba znamená udržování tradic, sounáležitosti, ale jde i o projev odporu – zajištění přežití tradičních hodnot je bojem za identitu.

Móda je pro Gibsona vyjadřovacím prostředkem. Díky rituálu oblékání se můžeme identifikovat, dotvářet svoji osobnost či nám slouží k budování alter ega. Móda v minulosti i současnosti vysílala vzkazy našemu okolí, drobnými módními detaily různé skupiny komunikovaly. Při tvorbě Gibson kombinuje různé materiály a techniky. Šifon či hedvábí nechává potisknout fotografiemi z protestů a svým písmem, pracuje s korálky, třásněmi a flitry, ve kterých se odráží i jeho orientace, kterou dlouho odmítal přijmout. Jeho oděvy

¹⁵ ROMACK, Artist Jeffrey Gibson Merges His Queer and Native American Identities, 2018

¹⁶ JEFFREY GIBSON VENICE 2024. Jeffrey Gibson: the space in which to place me, 2024.

¹⁷ **pow wow** - tradiční indiánská hudební, taneční a společenská slavnost, na kterou se sjíždějí příslušníci kmenů z celých Spojených států a Kanady.

¹⁸ ROMACK, Artist Jeffrey Gibson Merges His Queer and Native American Identities, 2018

jsou naddimenzované, připomínají spíše sochy než praktický oděv. Jsou komentářem k palčivým rasovým i náboženským otázkám.¹⁹

Obrázek 2 Pavilon na 60. mezinárodní výstavě umění v Benátkách v roce 2024 „Prostor, do kterého mě umístit“, výstava Jeffreyho Gibsona²⁰

4.2 Song-Mi Kim Hlavešová (narozena 1972)

Jihokorejská sochařka trvale žijící v Praze. Dnes patří mezi významné současné české sklářské výtvarníky. Po absolvování sochařského ateliéru na umělecké fakultě v Soulu vystudovala Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze u profesora Vladimíra Kopeckého. Po úspěšném absolvování vysoké školy v Praze se rozhodla pro studium na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské ve Valašském Meziříčí, aby si více osvojila sklářské technologie pro realizaci vlastních originálních autorských prací charakteristických svojí poetičností.²¹

¹⁹ tamtéž

²⁰ SCHENCK, Indigenous artist Jeffrey Gibson represents U.S. at Venice Biennale, 2024.

²¹ PETROVÁ, České sklo. 2018, s. 292.

Jak napsal profesor Vladimír Kopecký: *Práce Song Mi vyznačuje se křehkou jemností, smutkem, ohlasem melancholie i vlnami bystrého velkorysého provedení a výtvarné inteligence. Noří se z mlhy ticha...*²²

U Song-Mi Kim je obdivuhodné, s jakou ladností dokáže svá díla odvyprávět. Její krásná a hravá tvorba skrývá v pozadí vážná osobní témata. Odkazuje se v nich na *ikonografii, ikonologii buddhismu a konfuciánství*.

Tvorba korejské výtvarnice je pro mě velkou inspirací a sama bych ráda uměla ve vlastní tvorbě docílit takového napětí, pocitu sálající energie a radosti jako pociťuji u jejích děl.

Můžeme jen s úžasem sledovat, jak obratně umělkyně dokáže propojovat a kombinovat různé materiály a techniky do jedné formy. Tím vznikají velice různorodá a specifická díla.

4.2.1 Doufám, že...

Série z roku 2013 kombinující sklo, perleť, stříbro a mořené dubové dřevo.²³

Dílo, které probudilo můj zájem se více zajímat o perleť, byl tmavý obraz vykládaný perletí s vyobrazením krokodýla. Jednalo se o první její práci, kterou jsem měla možnost naživo vidět. Do té doby jsem nic podobného neviděla. Perleť je sama o sobě velmi luxusní materiál a vidět, jak něžně s ním Song-Mi Kim dokáže pracovat, je ohromující. Použití perleti přispělo k ještě větší poetičnosti jejích příběhů.

S tímto pracovala pár let před tímto projektem, například v roce 2008 vyhrála Cenu české sklářské společnosti na Mezinárodním sympoziu rytého skla. Dílo s názvem *Dědovy papuče* zaujalo porotu pro svoji originální kombinaci skla a perleti.²⁴

²² OPOLDUSOVÁ, Song-Mi Kim sa vynárajú z hmly ticha, 2013.

²³ KIM, Doufám, že..., 2018.

²⁴ POLÁK, Její díla vyprávějí příběhy. V Šenově začíná výstava korejské výtvarnice, 2015.

Obrázek 3: Doufám, že...

4.3 Jimena Mendoza (narozena 1979)

Mexická výtvarnice s primárním zaměřením na vizuální projevy umění dlouhodobě žijící v Praze.²⁵

Po vystudování Escuela Nacional de Pintura, Escultura y Grabado v rodném Mexiku se rozhodla pro studium v Evropě na L'École Nationale Supérieure Des Arts Decoratifs v Paříži a na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze. Po dokončení studia na UMPRUM zůstala v Čechách. V současné době působí jako asistentka na Ateliéru Socha 2 na Akademii výtvarných umění v Praze a je zastoupena v pražské galerii SVIT.²⁶

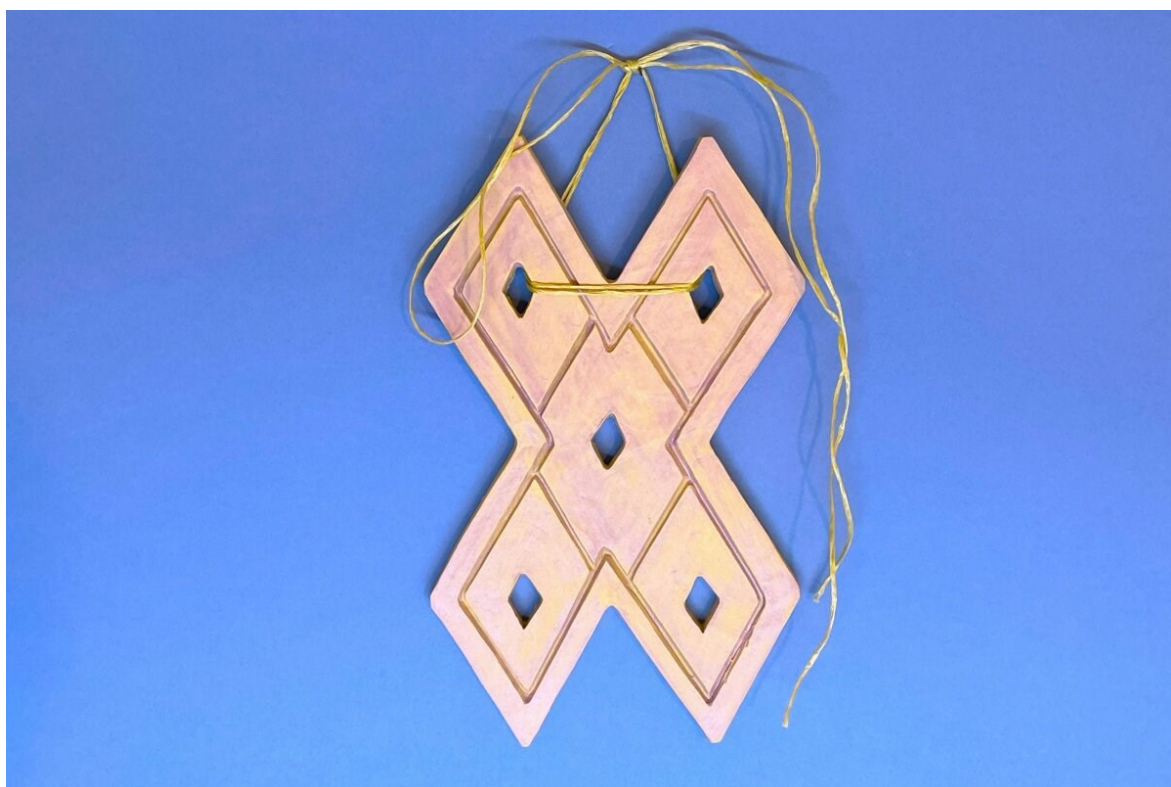
Její tvorba je velmi různorodá a plynule přecházející z volného umění k užitému. Klade důraz na řemeslo i design. Vyjadřuje se nejen kresebně pomocí koláží, ale z velké části je v

²⁵ DŮM UMĚNÍ. Cuerpo V, 2024.

²⁶ BERLÍNSKEJ MODEL, Jimena Mendoza, 2020.

její tvorbě zastoupena keramika, sklo a malby. Inspiraci čerpá z ikonografie, pověstí a mytologie.²⁷

Její práce se pohybuje mezi jejím kulturním zázemím a porozuměním (mexické, postkoloniální, předkolumbovské) a jejím výzkumem a setkáními dnes. Tyto vlivy se kondenzují do autonomních uměleckých děl. Koláže se snaží působit jako pozůstatek či relikvie z nedávné minulosti, apelují na starověké monolity, které představují silné kulturní dědictví i myšlenku jedinečnosti. Monolity znají evropské i americké společnosti a jsou připomínkou lidské přeměny přírody v kulturu. Jsou hmotným důkazem lidského činu. Tyto neznámé formy jsou jako kódy k rozluštění nebo tajemství ukrytá v minulosti.²⁸

Obrázek 4 Cuerpo V – keramické symboly vycházející z tradičních oděvů²⁹

Výstava Cuerpo V byla mým prvním setkáním se samotnou umělkyní a její tvorbou. Exponáty tvořily Jimeniny nejnovější práce za poslední dva roky. Cuerpo je v překladu tělo, kdy slovo “tělo” máme v tomto kontextu vnímat jako samotnou galerii.³⁰

²⁷ DŮM UMĚNÍ. Cuerpo V, 2024.

²⁸ GALERIE SÝPKA. Jimena Mendoza, 2024.

²⁹

³⁰ DŮM UMĚNÍ, Cuerpo V, 2024.

Svoji tvorbou poukazuje na mimoevropské, ale i východoevropské kultury a na jejich tradiční oděvy. Každodenní nošení tradičního kroje je v dnešní době, oproti dřívějším časům, spíše ojedinělé a na tento fakt se snaží umělkyně upozornit zdůrazňováním nutnosti zachování kulturních a lokálních tradic.³¹ Zde nevím, zda s umělkyní zcela souhlasím, protože vnímám, že se obliba krojů a návrat k tradicím vrací. To stejné vidím i v bolivijském prostředí, kde jsou kroje běžnou součástí každodenního života, byť ne u celé populace.

4.4 Jackie Mulder (narozena 1960)

Holandská fotografka, která se dlouhodobě věnovala módě a designu. Poté se rozhodla pro studium na Photo Academy v Amsterdamu, které úspěšně absolvovala v roce 2021. Objevila se v několika mezinárodních soutěžích, a dokonce byla jednou ze tří finalistek v soutěži Fotofestival Naarden Award Talent.³²

Je známá především svým jedinečným přístupem k fotografii, ve které kombinuje nespočet výtvarných médií dohromady. Od roku 2020 se věnuje svému uměleckému projektu Thought Trails, který mi byl v diplomové práci inspirací.³³

Obrázek 5: *ThoughtTrails#82*³⁴

³¹ tamtéž

³² MULDER, BIO, 2020.

³³ MULDER, BIO, 2020.

³⁴ *ThoughtTrails#82*, 2024.

4.4.1 Thought Trails

Neboli Myšlenkové stezky je dlouhodobý a neustále se vyvíjející a rozšiřující projekt, který vznikl v posledním ročníku studia fotografie v Amsterdamu. Počátky tohoto konceptu se začaly rodit už v raném dětství umělkyně. Jackien výtvarný projev má pevné kořeny vycházející z prostředí její silně nábožensky založené rodiny. Už jako malé dítě cítila potřebu vymanit se omezením přísné rodinné výchovy a dominantního otce. Vztah k němu řeší i v samostatném autobiografickém projektu s názvem „Všemocný otec“, kde pracuje s myšlenkami jeho vlivu na rodinu a zároveň jaký má tento vliv dopad na život jednotlivých členů rodiny. Za pomoci pečlivě propracovaných složitých kreseb si vytvořila svůj vlastní bezpečný svět. Postupem času začaly její práce nabírat na objemu až ke vzniku velkoformátových děl.³⁵

Ve svých fotografiích se zásadně vyhýbá tradičním výtvarným metodám a standardním formátům. Místo toho experimentuje s různými technikami jako je vyšívání, perokresba, včelí vosk, dřevěné uhlí a barva. Těmito technikami zvýrazňuje detaily, jejich propojením a vrstvením vytváří zcela novou krajinu. Sama autorka popisuje, že prostřednictvím vyšívání a kresby je schopna vyjádřit křehkost a zranitelnost přírody. Fotografie Jackie Mulder jsou především o zachycení myšlenek, ať už jde o myšlenky současné, minulé nebo budoucí. Propojuje je s různými místy a vzniká záznam, kde se mísí realita a fantazie v jedno. Její díla působí trojrozměrně, a to díky efektu a dojmu iluze, kterého dosahuje tiskem fotografií na poloprůhledné látky vrstvené přes sebe. Stačí, aby divák kolem díla prošel a obraz se začne hýbat, posouvat a objeví se nová perspektiva představující tok našich myšlenek.³⁶

4.5 Roberto Aguilar Quisbert (narozen 1962)

Bolivijský malíř s aymarskými kořeny, známý pod pseudonymem Roberto Mamani Mamanipro, pro jehož tvorbu je charakteristická stylizovaná a výrazná barevnost obrazů. Ta pramení z tradičních tkaných peruánských dek. Inspiraci čerpá převážně z mytologie, pověstí a symbolů obyvatel Aymara. Užívání původních symbolů má specifický význam v jihoamerickém prostředí, kdy byly tyto domorodé kultury vnímány jako méněcenné.³⁷

Jeho tvorba se opírá o “filozofii” bytí andských domorodých obyvatel zvanou Buen Vivir neboli hojný život.³⁸

³⁵ MULDER, BIO, 2020.

³⁶ EIJKEL, Jackie Mulder: Thought Trails. 2023

³⁷ LATAM ARTE, Artist Profile | Modern Art, 2018.

³⁸ ŠMÍDA, Koncept Buen vivir: Ochrana lidskosti i životního prostředí, 2013.

Robertova tvorba se postupem času promítla i do městského prostoru. Dnes jeho nástěnné malby můžeme spatřit například v El Alto v Bolívii nebo ve Philadelphii. V obou případech v malbách odkazuje na aymarské etnikum. Projekt v El Alto v sobě skrývá mnohé symboly z domorodé vlajky zvané wiphala. Sedm barev wiphaly zrcadlí barvy duhy. Každá barva má svůj vlastní význam. Červená reprezentuje zemi a andského člověka, oranžová symbolizuje společnost a kulturu, žlutá odkazuje na energii a sílu, bílá značí čas a změnu, zelená představuje přírodní zdroje a bohatství, modrá znamená vesmír a fialová značí andskou vládu a sebeurčení.

Nástěnnou malbu v Bolívii ocenili zapsáním do Guinnessovi knihy rekordů³⁹ Výrazný rukopis bolivijského malíře mě inspiruje převážně v jeho užívání stylizovaných symbolů. V naší tvorbě vidím úzkou spojitost, ve vnímání a zpodobnění symbolu Slunce, Měsíce a kondora. Tyto znaky patří mezi nejvýznamnější a nejvíce typické pro domorodou kulturu andských obyvatel a odkazují na jejich kosmologické a mystické pozadí.

4.6 Preston Singletary

Je výrazný umělec, který mi je dlouhou dobu velmi blízký tématy spojenými s jeho indiánským původem. Ani jeden z nás jsme nevyrostali v kultuře našich indiánských předků, pouze jsme o našem druhém domově slyšeli z vyprávění. Tato skutečnost nás natolik ovlivnila, až se stala pro naši tvorbu nejzásadnější. Oba zkoumáme naše kořeny a pomocí výtvarného vyjádření se snažíme dopátrat vlastní identity a odpovědi na otázku, kdo vlastně jsme.

Preston Singletary je etablovaný sklářský výtvarník s více jak čtyřicetiletou sklářskou praxí, žijící v Seattlu. Navštěvoval významnou sklářskou školu Pilchuck Glass School, kde začínal jako student, později se angažoval jako učitel a dnes patří mezi členy správní rady. Pracoval a asistoval u nejvýznamnějších sklářských výtvarníků jako je například Lino Tagliapietra. V jeho tvorbě a myšlení ho zcela jistě ovlivnil indiánský výtvarník Joe David, který v něm

³⁹ TRANS-AMERICAS JOURNEY. Photo Essay: Roberto Mamani Mamani Murals in El Alto, Bolivia. 2021.

prohloubil větší zájem o tlingitskou⁴⁰ kulturu (k tlingitům patřili Prestnovy prarodiče) a zasvětil ho do umění zvaného Formline Art^{41, 42}.

*Umělecká perspektiva domorodých lidí odráží jedinečný a vitální vizuální jazyk, který má spojení se starověkými kódy a symboly země, a tato interakce inspirovala a inspirovala moji vlastní práci.*⁴³

Singletaryho tvorba poukazuje na jeho tlingitské kořeny, které oslavuje a za pomoci hudby vytváří aktuální pohled na domorodou kulturu, ve které odkazuje na spiritualitu a tradice předků severozápadní kultury. Jeho výrazná díla, inspirovaná tlingitskými rituálními předměty v podobě krabiček s víky, obřadními maskami nebo klobouky, v sobě nesou bohatou symboliku. Vytváří skleněné vyřezávané objekty, které jsou až neuvěřitelně propracované do nejmenších detailů. Prestonova tvorba se neustále vyvíjí a rozšiřuje do obrovských instalací, které sdělují nespočet příběhů jeho kmene.

Preston spolupracuje i s dalšími výtvarníky z odlišných kultur jako jsou umělci s indiánskými, australskými, maorskými či havajskými kořeny. Motivuje domorodé obyvatele, aby své propojení s vlastní kulturou dokázali prezentovat skrze umění a vyjádřit tím, kdo skutečně jsou. Z toho je zřejmé, že je pro něj stejně tak důležité ctít tradice i jiných domorodých skupin, nejen svojí.

4.7 Cecilia Vikuña

Chilská intermediální umělkyně, básnička, filmařka a aktivistka. Ve své tvorbě se zabývá problémy dnešního světa, týkajícími se například ekologické devastace společně s klimatickými problémy, ale i lidskými právy. V roce 2022 získala za celoživotní dílo Zlatého lva a od roku 2023 je držitelkou nejprestižnější ceny Premio Nacional de Artes Plásticas, udělovanou v její zemi.⁴⁴

⁴⁰ **Tlingit** (znamená lidé přílivu a odlivu) jsou původní domorodí severoameričtí indiáni pocházející ze západního pobřeží Kanady a Aljašky.

⁴¹ **Formaline Art** je výtvarný styl spojený s tradičními kulturami původních obyvatel převážně Tlingitů, Haidů a Tsimshiaků ze severozápadního pobřeží Pacifiku. Charakteristický rys tohoto stylu je zejména v dynamických křivkách a liniích vytvářející plynule složité vzory na tradičních předmětech jako jsou například totemové sloupy, čluny, masky atd.

⁴² POST, Preston Singletary, 2009, s. 11-19.

⁴³ SINGLETARY, *ARTIST'S STATEMENT*, 2018.

⁴⁴ VICUÑA. *BIOGRAPHY*, 2016.

V sedmdesátých let byla nucena odejít do exilu kvůli vojenskému převratu na chilského prezidenta Salvadora Allendema.⁴⁵ Společně s dalšími umělci a kritiky založila v roce 1974 v Londýně organizaci Artists for Democracy. Cílem skupiny bylo posílit demokracii v Chile po puči v roce 1973 a zajistit *materiální a kulturní podporu*, a to za pomoci umění po celém světě.⁴⁶

Od šedesátých let minulého století začala pracovat s termínem Arte Precario. Název byl určen pro její nejistá díla vytvořená ze střípků různých struktur, postupně mizejících v přírodě. Označení patří i pro její celoživotní projekt Quipu, který mě v její obsáhlé tvorbě nejvíce zaujal.⁴⁷

4.7.1 Quipu

(khipu,kippu,quipu)

kečuánské slovo Quipu v překladu Uzel – Khipu, je označení pro tzv. uzlíkové písmo používané v andské oblasti Jižní Ameriky před pěti tisíci lety. Jednalo se o důmyslné skládání a vázání různorodých šňůr z rozmanitých materiálů a barevností s rozdílnými velikostmi a délkami, ukrývající nespočet informací. Někdy se jedná až o několikametrové šňůry navázanými tenčími šňůrkami v různých pozicích. Doposud se povedlo rozkódovat jen malou část khipu.⁴⁸

Výtvarnice pracuje se starodávným písmem zcela novým způsobem. Celému cyklu se věnuje od roku 1966 a od té doby vzniklo nespočet všemožných instalací, videí i happeningů, kdy umělkyně přetváří khipu do obřích prostorových básní, kterými vypráví příběhy dnešních globálních problémů. Sama autorka uvádí, že *spojuje, jak slyšet starodávné ticho, které čeká na vyslyšení*.⁴⁹

⁴⁵ tamtéž

⁴⁶ ENGLAND & CO GALLERY. Artists for Democracy (1974-1977): Revisited, 2024.

⁴⁷ VICUÑA, BIOGRAPHY, 2016.

⁴⁸ OWUSU, Symbols Inků, Mayů a Aztéků, 2004.

⁴⁹ VICUÑA, BIOGRAPHY, 2016.

5 SYMBOLY

V této části představuji klíčová božstva incké kultury a související příběhy s nimi spjaté, která tvoří nedílnou součást. Zároveň slouží jako inspirace pro celkový obsah mé diplomové práce

5.1 Mama Killya

Může být psáno Mama Killya, Mama Killa nebo Mama Quilla, je v překladu z kečuánštiny Matka Měsíc. Indiáni si odjakživa představovali Měsíc v podobě krásné ženy.

Incká bohyně Měsíce, sestra a manželka boha Intiho, dcera nejvyššího boha Viracochy.⁵⁰⁵¹ Měsíc je po Slunci druhým nejvýznamnějším božstvem. *Jako zlato představovalo pot Slunce, tak stříbro mělo podobu slz Měsíce.*⁵² Tento drobný detail by mohl osvětlit jeden moment, kdy podle mýtu měsíční bohyně roní slzy, nejspíše při útoku zvířete.

Lidé bohyni zasvětili několik chrámů, např. ve městě Cuzco, anebo na Isla de la Luna⁵³ na jezeře Titicaca, ve kterých jí sloužily oddané kněžky.⁵⁴ Měsíční bohyně měla důležitou roli pro výpočet plynutí času a mnohé rituály byly založené na lunárním kalendáři.⁵⁵ Luna dohlížela na manželství, sledovala ženské menstruační cykly a byla vnímána jako ochránkyně žen.⁵⁶

Podle pověsti se kdysi dávno do měsíční bohyně zamilovala liška. Krása a půvab vznešené Mama Quilly lišku natolik očarovaly, že se ji rozhodla ukrást a vznesla se s ní k nebesům. Bohyni se povedlo lišku přitisknout pevně k sobě, až se jí na těle objevily temné skvrny. Tyto skvrny můžeme pozorovat na měsíci dodnes.⁵⁷

V příběhu o stvoření světa se vypráví, že skvrny na Měsíci vznikly ze žárlivosti Slunce, které se urazilo, když Viracocha při jejich stvoření obdařil Měsíc větší zářivostí než samotné Slunce. Ve chvíli, kdy se Měsíc přiblížil ke Slunci, Slunce mu vmetlo popel do tváře a měsíční jas zeslábl.⁵⁸

⁵⁰ Viracocha – nejmocnější bůh, Stvořitel

⁵¹ ZELENÝ-ATAPANA, Malá encyklopedie bohů a mýtů Jižní Ameriky, 2009, s. 88.

⁵² N D'ALTROY, The Incas, 2014, s. 255.

⁵³ Isla de la luna – měsíční ostrov nacházející se na řece Titicaca

⁵⁴ tamtéž

⁵⁵ ZELENÝ-ATAPANA, Malá encyklopedie bohů a mýtů Jižní Ameriky, 2009, s. 88.

⁵⁶ CONWAY, Moon Magick: Myth & Magick, Crafts & Recipes, Rituals & Spells, 2014, s. 148.

⁵⁷ N D'ALTROY, The Incas, 2014, s. 255.

⁵⁸ ŠOLC, Sny a zlato Indiánů, 1989, s. 72.

Inkové měli odjakživa obavy že zatmění Měsíce, neboť byli přesvědčeni, že na Měsíc útočí divoké zvíře v podobě pumy nebo hada. Aby nebezpečného tvora odehnali a odradili ho od pozření měsíční bohyně, shromažďovali se a společně křičeli k nebesům.⁵⁹

V této části vznikl nesprávným překladem můj omyl a pochopení celého příběhu, kdy jsem si celou dobu mylně vykládala pověst tím způsobem, že Mama Killya pláče v důsledku útoku zvířete a její slzy symbolizují hvězdy na noční obloze. Tato mylná interpretace příběhu se nakonec stala pro moje kresby inspirací, kdy měsíční bohyni zachycuji v úplňku se slzami dopadajícími na zem.

5.2 Inti

V kečuánštině Slunce. Inti je slunečním bohem, bratrem a manželem Mama Killyy. Jeho přesný původ sice neznáme, ale některé prameny se shodují, že je synem boha Viracochi a Pachamamy⁶⁰. Od prvopočátku byl Viracocha spojován s nejvýznamnějším božstvem, postupně se dostal do ústraní a oblibu si získal bůh Inti. Uctívání Slunce se tak stalo ústředním náboženstvím v incké říši.

5.3 Had

Pro Inky měla duha podobu dvouhlavých hadů. Hlavy vychází na jedné straně z řeky, tělo se klene jako luk a na druhé straně se zase vrací do řeky. Během noci, kdy duha vidět není, se z pestrobarevných hadů stávali černí hadi. Had může představovat i duchy spojené s řekami a zároveň je spojením se světem předků.

Pro amazonské Indiány představoval Had Mléčnou dráhu.⁶¹

⁵⁹ COBO, Inca Religion and Customs, 1990, s. 29.

⁶⁰ Pachamama – matka země

⁶¹ ZELENÝ-ATAPANA, *Malá encyklopedie bohů a mýtů Jižní Ameriky*, 2009, s. 37-38.

6 PŘEDCHOZÍ TVORBA

6.1 La Luna

Jedná se o stále živý probíhající projekt, na kterém jsem začala pracovat začátkem roku 2022. Při jeho tvorbě používám svoje vlasy, s nimiž vyšívám na desetimetrový jemný ruční papír. Vlasy tak tvoří moji genetickou stopu a zároveň se stávají prostředkem vizualizace mých představ. V současné době pokrývá vyšitá část pouhý metr a půl. Vyšívání mi umožnilo pracovat s vlasy kresebně a zaznamenat tak nejjemnější detaily v práci. Desetimetrový svitek představuje tok času, kdy se příběh postupně rozrůstá o další motivy a symboly spojené s mými vzpomínkami a myšlenkami. Celá práce by měla být nadále velmi intuitivní a kontinuální. Dnes bych ji připodobnila k dílům od Jackie Mulder, o které se zmiňuji v předešlé kapitole rešerší.

První část popisuje můj strach z klekánice⁶². Můj nevlastní táta mi vyprávěl příběh o děsivém přízraku známém, jaké klekánice. Ve chvíli, kdy odbije osmnáctá hodina, zjevuje se klekánice a hledá děti, které se toulají večer samy venku, aby je odvedla s sebou a už je nikdy nevrátila. Jako malá jsem se klekánice velice bála a představovala si ji jako obří stín žijící v našem kostele, který po třetím odbití hodin vyjde ven a bude se mě snažit odvést.

Druhá část příběhu plynule přechází do noční oblohy a má představovat sny a představy, které se mi mísí do reálného světa. Zde se odehrává příběh, který si nepamatuji, jedná se o vzpomínku mého nevlastního táty. Jednou v noci mě našel sedět na parapetu v našem bytě, jak pozoruji měsíc. Zeptal se mě, co tady dělám a proč nespím. Já se na něj otočila, ukázala na měsíc a odpověděla: „Luna.“

6.2 Z+H

Název Z+H nese iniciály významné cestovatelské dvojice Miroslava Zikmunda a Jiřího Hanzelky. Projekt vznikl v průběhu roku 2022 na klauzurní téma Intervence do

⁶² *klekánice – od slova klekání neboli zvonění opakující se třikrát denně (za rozbřesku, dopoledne a navečer). Klekánice je bájná bytost, která měla (dle některých pramenů) výchovný charakter – naučit zpravidla děti rozčlenění dne a s ním spojených úkonů a dospělým je připomínat (ráno – vstát, poledne – oběd, večer – jít domů a spánek). Za nedodržení těchto věcí následoval trest – dítě si klekánice vzala s sebou a už je nevrátila.

Zikmundovy vily, kdy jsem se rozhodla na počest cestovatelů vytvořit soubor tří skleněných nádob inspirovaných inckou keramikou, doplněnou o výjev z cesty do Latinské Ameriky, kterou čeští dobrodruzi podnikli v roce 1947. Po celou dobu vzniku této práce mi byla předlohou kniha Přes Kordillery. Jedná se o reportážní záznam obou cestovatelů, kteří v něm popsali celou svoji tři a půl roku trvající dobrodružnou výpravu po jihoamerickém kontinentu. Ta se neobešla bez návštěvy Peru, Chile, Argentiny a především Bolívie. Čerpala jsem z jejich poznámek, fotek a dokumentárních snímků, pořízených během této doby. Zároveň se tak jejich expedice stala pro mě cestou k objevování svých vlastních kořenů a identity. Vybrala jsem si nejvíce specifické a opakující se symboly a ty jsem převedla do skla za pomoci techniky millefiori.⁶³

Volnějším pokračováním tématu Z+H byla moje samostatná výstava uskutečněná v liberecké Galerii Ahoj, Nazdar, Čau známé jako Vitrínky v rámci každoročního festivalu Crystal Valley Week v roce 2022. Vitrínky jsou velmi specifická galerie, jedná se o prostor určený pro vyvěšování plakátů k nově promítaným filmům pro kino Varšava. Samotné kino se nachází nad Vitrínkami a umožnilo galerii dvě z jejich vitrínek využít pro vznik netradiční výstavní plochy.

Zadní část Vitrínek tvoří magnetická stěna – naskytla se tedy příležitost použít millefiori jako magnetky. Jednotlivá sklička jsem opatřila nedýmovými magnety, aby následně držely kresby na stěně. Výjevy z knihy Přes Kordillery jsem namalovala grafitovou tužkou do bloku, aby více evokovaly kresby z cest obou cestovatelů.

6.3 Bolivia

Soubor tří rytin vytvořených na šestnáctidenním workshopu rytého skla International Summer Academy v Bild-Werk Frauenau v roce 2021 pod vedením české rytečky skla Pavlíně Čambalové. Tento kurz mi pomohl najít se v řemesle a zdokonalil moji potřebu se rytinou kresebně vyjadřovat. Rytým sklem posouvám svoje ilustrativní kresby do plastického objektového tvaru.

Rytinky vytvořené během pobytu jsou z barevných převrstvených střípků skel, které jsem během kurzu nacházela. Nenapadlo by mne, že hledání skleněných střepeň bude zásadní pro

⁶³ millefiora – je tradiční benátská technika známá jako technika tisíce květů

moji nynější tvorbu. Jedná se především o snové myšlenky převedené na malých úlomcích skla.

Střípky jsou opracované technikou glyptika, pomocí které jsem vytvořila reliéfní motivy jihoamerické krajiny. Nejprve vznikla rytina inspirovaná mořskou krajinou (viz obrázek x). U této rytiny jsem zdaleka neměla takový cit pro práci s leštícími kotouči. Domnívala jsem se celou dobu, že je u rytiny správné, aby byla co nejlesklejší. V průběhu kurzu jsem pochopila, že prostoru a barevnosti skla mohu v rytině dosáhnout nejen ryteckými kolečky, ale především za použití správných leštících a matovacích nástrojů. Například, když některé části v rytině zmatíme nebo naopak proleštíme hranu rytiny, dosáhneme tím ve skle nejjemnějších detailů. Nakonec jsem vyleštěnou rytinu mořského dna znovu citlivěji promodelovala. Druhý vyrytý motiv (viz obrázek x) zobrazuje horu Cerro Rico neboli Bohatý vrch poblíž města Potosí. Tato hora je známá svým největším stříbrným dolem na světě. Poslední rytinka, orientovaná na výšku, představuje florální motiv amazonského pralesa.

6.4 Koka nádoba

Název má být malým “vtípkem”. Nejedná se o nádobu na koku (coca), ale jde o dózu na koka sušenky. Jako je pro andské obyvatele neodmyslitelnou součástí života užívání (žvýkání) listů rostliny koka, pro mě jsou to sušenky od českého výrobce Opavia, známé jako Zlaté Koka – symbol mého dětství.

Nádoba vznikla jako klauzurní práce na Střední uměleckoprůmyslové škole sklářské v Železném Brodě v roce 2023. Dóza je z křišťálového skla, porytá andskou krajinou a stádem lam z fotek od mé rodiny.

6.5 Pastýř noci

Výstava v Galerii 19 v Bratislavě v roce 2024. Pastýř noci je v tomto příběhu zaznamenán do podoby měsíční matky Luny jako strážkyně našich snů a představ.

První část výstavy tvořily čtyři kresby namalované za pomoci foukacích fixů. Spojujícím motivem celého souboru je vejce. To v mnoha kulturách symbolizuje hojnost, bohatství nebo znovuzrození. Jedná se o jakousi dokonalost, o koncepci vzniku universa.

Vejce jako symbol znovuzrození můžeme vnímat i z kečuánského příběhu o Pačakamakovi⁶⁴ a Wičamovi⁶⁵. Je to jeden z mnoha smutných a tragických jihoamerických příběhů. Ke konci se vše obrátí a po zániku lidstva se z nebe postupně snesou tři obrovská vejce. Zlaté, stříbrné a měděné. Ze zlatého vejce vzejdou panovníci, ze stříbrného mocné kněžky a manželky vladařů a z posledního měděného vejce vystoupí obyčejný lid a děti.⁶⁶

Jak již bylo zmíněno, ústředním motivem kreseb je vejce. Avšak každé dílo nese jiná sdělení. Práce odkazuje na zrod vesmírných těles a kosmovizi⁶⁷ v mém vlastním vnímání Slunce a Měsíce. Například dílo *El sol y el cóndor* vypráví příběh o kondorech andských⁶⁸ z Cañon del Colca⁶⁹. Nejvýše položený bod v Colca se jmenuje Cruz del Cóndor, kde za rozbřesku vyčkávají kondoři na první ranní paprsky, aby mohli vzlétnou k nebesům za pomoci vzdušných proudů.⁷⁰ Jedině v údolí Colca je možné takto bezprostředně pozorovat kondory ve volné přírodě.⁷¹ Není divu, že tento moment patří k nejoblíbenějším turistickým zastávkám. Zvláště, když dva nejvýznamnější jihoamerické symboly, kondor a slunce, dokáží vytvořit takto dechberoucí spojení v obraz.

Pro výstavu jsem vytvořila dlouhý horizont bolivijské krajiny, zakreslený tužkou přímo na zeď výstavního prostoru, kdy byl výjev snové krajiny poskládaný z úlomků skleněných střepů. *Střep je tady objektem velké paměti a síly, která nás dovede přenést do širokých*

⁶⁴ Pačamak – syn, někdy bratr božstva Slunce neboli Wiracochi

⁶⁵ Wičama – legendární hrdina putující po světě jako jeho otec Wiracocha

⁶⁶ ŠOLC, *Sny a zlato Indiánů*, 1989, s. 98-102.

⁶⁷ kosmovize – vidění světa

⁶⁸ kondor andský – symbol And

⁶⁹ Cañon del Colca – jeden z nejhlubších kaňonů na světě o hloubce 3182 m nacházející se v Peru

⁷⁰ VANČUROVÁ, Peru, Cañon del Colca – s kondory nad hlavou, 2015.

⁷¹ WATERKAMP, VERHAAGH, WIEGEL, Peru, Bolívie, Ekvádor, Galapágy: cestování a kultura, poznávání zvířat a rostlin, 2005, s. 87.

*kontextů a představ.*⁷² Krajina, o které slýchám, není mým domovem, ale domovem mého otce a jeho rodiny. Abych ji dokázala aspoň trochu pochopit, vytvářím iluzi, která je velmi pomíjivá. Střepey, které nacházím a nebylo by pro ně využití, přetvářím do nových obrazů. Střep, proto symbolizuje část vzpomínky nebo představy. Jednou třeba všechny střípky poskládám a vytvoří se mi ucelený obraz.

⁷² STANICKÝ, Pastýř noci, 2024

Obrázek 6: Krajina

Obrázek 7: Andská planina

7 CHICHA

Kečuánsky – čiča, je domorodý jihoamerický nápoj vyráběný z různých surovin pěstovaných v Latinské Americe.

V této práci se zaměřuji na kukuřičnou chichu, patřící k nejdůležitějšímu prvku při různých oslavách a rituálech mé rodiny.

Jedná se o kukuřičný fermentovaný tradiční andský nápoj, běžně známý jako chicha de jora neboli kukuřičné pivo (nápoj se však kromě obilovin může vyrábět i z ovocných šťáv). Kukuřice patřila k významné plodině už za vlády Inků a velké oblibě se těší i dnes. Chicha se vyskytuje jak v alkoholické, tak nealkoholické variantě. V tom případě ji nazýváme chicha morada. Ta se vyrábí z fialové kukuřice, díky níž má nápoj specifickou tmavě fialovou barvu.⁷³

Chicha byla v mnoha andských kulturách signifikantním prvkem, obzvláště za vlády incké říše. Používala se při různých ceremoniích, významných událostech a tradičních rituálech.

Dodnes je velmi oblíbeným nápojem po celé Střední a Jižní Americe. V závislosti od regionu se receptura, a i barva samotného nápoje podle druhu kukuřice liší.

7.1 Urpu

Incká keramická nádoba na uchovávání a přenášení chichi. Někdy bývá označována termínem aryballos, kvůli podobnosti s řeckou nádobou. Já bych osobně urpu připodobnila k amfoře. Ta byla většinou vyráběná se špičatým dnem kvůli praktičtějšímu uchovávání ve svislé poloze, kdy se zlehka dala zabořit do písku. To přesně odpovídá popisu nádoby urpu.⁷⁴

⁷³ CRAFT BEER & BREWING, Chicha, 2018.

⁷⁴ CUMMNIS, Toasts with the Inca: Andean Abstraction and Colonial Images on Quero Vessels, 2002, str. 35.

Charakteristickými rysy urpu je kulatý tvar s úzkým, ale vysokým hrdlem s rozšířeným okrajem, dvěma uchy, malým výčnělkem ve tvaru šelmí hlavy, nacházející se pod hrdlem nádoby a lehce špičatý dnem.⁷⁵

Velké nádoby urpu sloužily nejen na výrobu, uskladnění, přepravování a fermentování kukuřičného piva, ale bylo možné v nich uskladnit i jiné produkty. Pro přenášení nádob urpu sloužila držadla neboli ucha k provlečení řemene z lamí kůže. Ty se následně zavázaly kolem těla.⁷⁶

⁷⁵ CUMMINS, Toasts with the Inca: Andean Abstraction and Colonial Images on Quero Vessels, 2002.

⁷⁶ THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART, Urpu (jar), 2010.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

8 VYDEFINOVÁNÍ FINÁLNÍHO DÍLA

Jak jsem již zmínila výše, nápoj chicha je oblíbeným nápojem a neodmyslitelnou součástí každé slavnosti. To znamená, že urpu je důležitou ceremoniální nádobou při pití chichi.

Tyto keramické nádoby neboli urpusy používá i moje rodina při oslavách. Rituály a tradice jsou pro ně tak důležité, že sami pořádají několikrát do roka oslavy pro celou vesnici. Dokládají to fotky a videa, které mi zasílají. Všichni se zapojují do rituálů a hudebníky pro oslavy tvoří většina bratranců a strýčků.

Urpu se tak stal ústředním objektem mé magisterské práce. Znázornit tento objekt mi dávalo největší smysl. Představa, že by jednou moje urpu mohlo být součástí rodinného rituálu a být použito, by pro mne mnoho znamenalo. Součástí urpu bývají dva identické sklenice nazývané qiru. Chicha se při slavnostech nabírá pomocí qiru. Je tradicí, že nápoj lze sdílet pouze s jednou osobou. Proto se qiru vyrábějí jen v jednom páru. Nakonec mi nepřišlo důležité k nádobě tyto kalíšky vyrobit.

Urpu bude poskládané ze skleněných střepů, které symbolizují pomíjivost a křehkost celé myšlenky nad hledáním sama sebe. Nádobu bude neúplná, s chybějícími částmi. Jak jsem již popisovala v kapitole předešlých pracích. Střep se stal v mé tvorbě velmi klíčovým motivem. Vnímám ho jako fragment nesoucí v sobě příběh a je jen na nás, jak ho uchováme.

9 KONCEPT

Cílem mé diplomové práce je vytvořit místo, které znám pouze z fotografií a vyprávění. Místo, které je mi cizí až nedosažitelné, a přesto je místem, které se i tak snažím vnímat jako svoji součást a najít si k němu cestu jako k domovu.

Velmi volně vepsat krajinu do prostoru. Místem, ze kterého ve své práci vycházím, je domovem mé rodiny a mého otce. Místem, kde dodnes přetrvávají všechny tradice a jsou jejich přirozenou součástí. Způsob života, který neumím pořádně pochopit. Vytvořit niterný pocit a z fragmentů zkusit seskládat jistou část sama sebe.

9.1 Realizace

V nadcházejících kapitolách popisují proces výroby nádoby urpu. Od vyhotovení styrodurového modelu, spékání barev, lehání skla až po výrobu střepů a lepení střepů k sobě do finálního tvaru.

9.1.1 Vyhotovení formy

9.1.1.1 *Vyhotovení styrodurového modelu 1:1*

Model nádoby se tvořil ze styroduru známého pod označením extrudovaný polyuretan. Výkres jsem rozměřila po deseti centimetrech, jaká byla síla jedné desky styroduru. Rozměřené části jsem rozkreslila na pláty a vyřezala do kruhovitěho tvaru. Do každého dílu se ve středu vytvořila díra, aby se styrodurový díl mohl skládat na kovovou tyč. Po vyřezání tvaru pomocí nože, se každý kus ořezával ruční strunou.

Obrázek 8: Vyřezání dílů nožem

Po seskládání dílů do tvaru se tvar rozdělil na tři segmenty jednotlivé části o čtyřech kusech se přilepily k sobě speciálním kaučukovým lepidlem Swift®col 4027, používaným v čalounickém průmyslu.

Obrázek 5: Seskládané a slepené díly k sobě

Složený objekt bylo třeba dále opracovat. Za pomoci úhlové brusky s kotoučem Kaindl Woodcarving a otáčení tvaru v ose tyče se tvar nádoby poupravil a nahrubo vytvaroval.

Obrázek 6: Hrubé tvarování úhlové brusky

Obrázek 7: Tvarování

Obrázek 8: Tvarování

Když byl tvar nahrubo vyfrézován, slepily se tři zbylé části k sobě, aby se dalo lépe opracovávat tvar jemnějším kotoučem do finální podoby.

Obrázek 9: Slepění zbylých částí

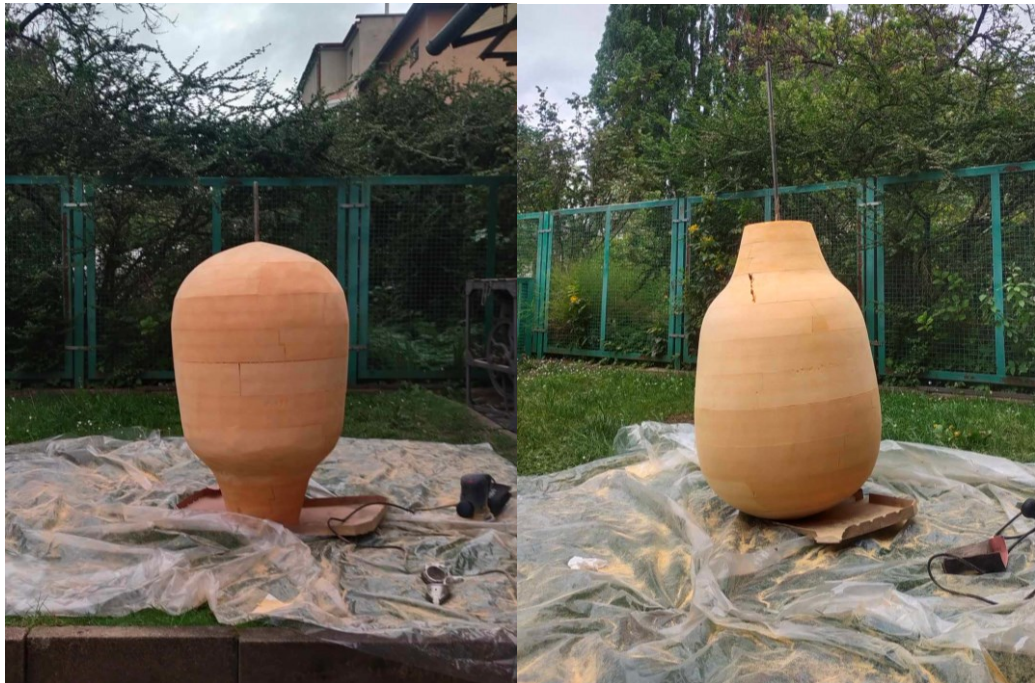

Obrázek 10: Tvarování jemnějším kotoučem

Obrázek 11: Zmenšení a vytvarování do finální podoby

Po této fázi, bylo na řadě vyhlazení nádoby. K tomu se použila excentrická vibrační bruska s brusnými výseky o hrubosti 80 a 180. Na finální zjemnění povrchu se použil brusný plát hrubosti 240. Finální tvar má výšku 110 cm a šířka je okolo 60 cm.

Obrázek 12: Vyhlazení tvaru

9.1.1.2 Konstrukce pro zaformování

Na nádobu jsem zakreslila tři svislé díly. Jeden díl byl o něco širší než zbylé dva, aby vznikl nadměrek. Poněvadž nádoba nemá žádnou plošku, vytvořila se dřevěná konstrukce, aby držela nejen tvar, ale i sádro při následném zaformování. Předěl mezi modelem a konstrukcí se pro jistotu vyplnil hlinou.

Obrázek 13: Konstrukce

9.1.1.3 Zaformování/nahazování

Před zaformováním tvaru bylo nutné použít separační hmotu a natřít jí objekt v místě formování. To mělo zabránit přilepení sádrové formy k modelu. Následně se připravil správný poměr sádry a křemičitého písku. Po důkladném rozmíchání směsi bylo možné začít nahazovat první vrstvu sádry na model. Při druhé vrstvě se namáčela netkaná textilie do sádry a následně se položila na tvar, aby zpevnila formu.

Obrázek 14: Druhá vrstva sádry s textilií

Při třetí vrstvě se vytvořilo kovové bednění, které se dalšími třemi vrstvami přísádrovalo k formě.

Obrázek 15: Zpevnění formy za pomoci kovová konstrukce

Obrázek 16: Zasádrovaný tvar

9.1.1.4 Čistění formy – vybroušení formy

O den později bylo možné formu oddělat z modelu. Vnitřní část formy bylo nutné přebrousit a vyjmenit, aby se při lehání skla neobtiskly do skla nějaké nerovnosti.

Obrázek 9 Forma

9.1.2 Rozvržení kreseb na nádobě

Poněvadž se jedná o rotační tvar, bylo nutné vyrobiť stříhy s přesným určením, kde bude kresba. Kresba funguje jinak na rozloženém papíře než na oblém tvaru. Nastříhala jsem si tři kusy pauzovacího papíru o stejné velikosti jako skla.

Z balícího papíru jsem vystříhla šablony na hvězdy, měsíc, slunce a hada. Následně jsem je začala umísťovat pomocí špendlíků na model. Špendlíky umožnily snadnější manipulaci při vytváření kompozice, kdy jsem během chvílky byla schopna šablonu se špendlíkem oddělat a připnout na jiné místo.

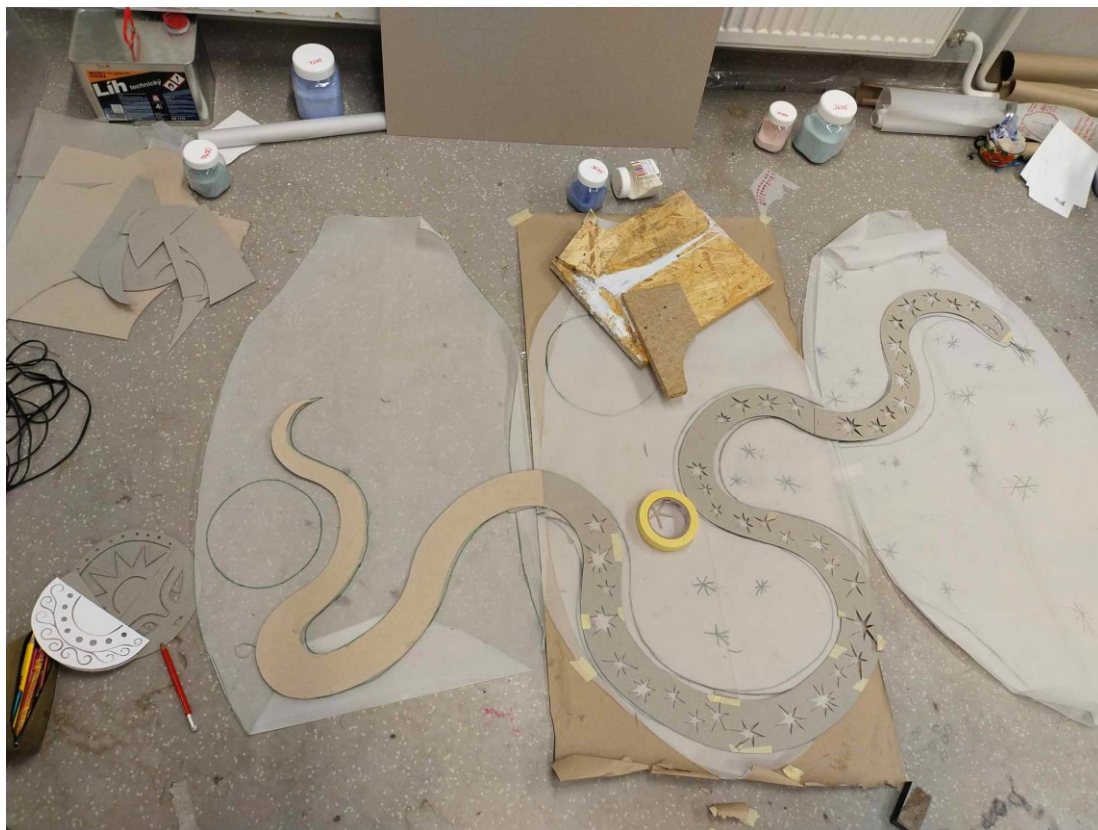
Aby papírové šablony přilnuly na povrch modelu, bylo nezbytné šablony překládat a upravovat přímo na styrodurovém modelu.

9.1.3 Vyhotovení stříhu

Následně se celý model i s šablonami zabalil do několika vrstev strečové folie. Čirou lepící páskou se folie důkladně přelepila a tím i zpevnila. Vytvořila se čirá krusta. Permanentními fixami se zakreslily obrysy kreseb a model se opět rozdělil na tři stejné díly a postupně se celá forma rozstříhala na tři pláty.

Obrázek 10: Proces výroby stříhu

Obrázek 11: Rozmístění tvarů na stříh

Aby se stříhy daly vyrovnat a překreslit, musely se po jednom centimetru rozstříhnout od okraje směrem dovnitř, dokud se stříh zcela rovnoměrně nepoložil. Menší odchylky mezi stříhy sice byly, ale po přeměření se vytvořil jeden unifikovaný stříh, který se překreslil na pauzovací papíry. Na něho se překreslily i kresby a tvary a následně se z papíru vystříhly. Tyto nové stříhy se obtiskly a překreslily na balící papír.

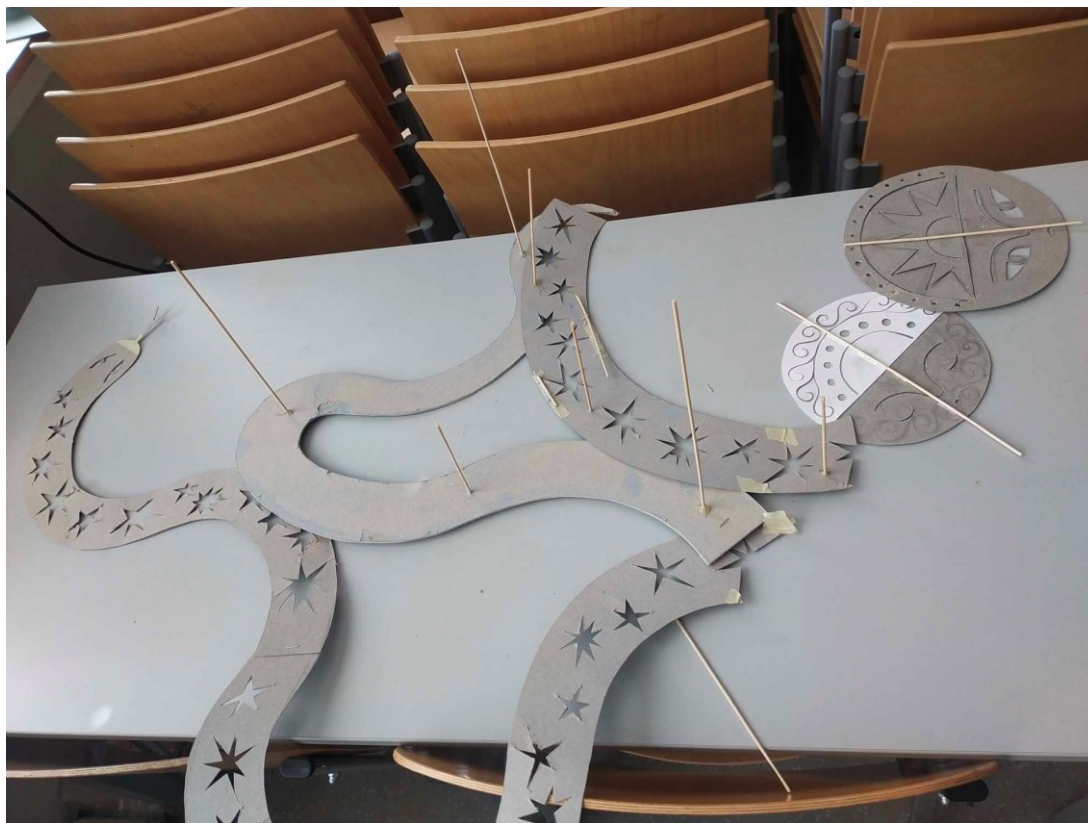

Obrázek 12: Stříhy s umístění kresby

9.1.4 Kartonové šablony

Pomocí stříhů na pauzovacím papíře jsem byla schopna překreslit motivy a vyrobit šablony. Tentokrát jsem použila pevnější karton. Drobné detaily jsem vyřezávala řezacím nožem nebo jsem použila manikurní nůžky. Tvar hada jsem musela přebrousit jemným brusným papírem, abych vyrovnala nerovnosti, které nastaly při stříhání kartonu.

Pro lepší manipulaci se šablonami jsem každý výsek opatřila dřevěnou špejlí, abych si při sypaní pudrů nezavazela rukou a mohla rovnoměrně prášek sypat přes šablony.

Obrázek 13: Šablony

9.1.5 Frita na float COE 82

Speciální fusingové⁷⁷ frity⁷⁸, které se dají použít pouze na spékání s typem skla float. Dají se pořídit v mnoha barvách, odstínech a zejména jsou k dostání v pěti zrnitostech od pudru (moučky), přes jemná zrnka až po hrubou fritu v malém nebo velkém balení. Fritou neboli práškem rozdrčeného skla se posype ploché sklo, které je položené cínovou stranou dolů. Při vysoké teplotě se fritaví a na ploché sklo se speče.⁷⁹

Frity jsem se rozhodla použít pro jejich strukturu a podobnosti efektu, jakého dosahuji při používání foukaných fixů.

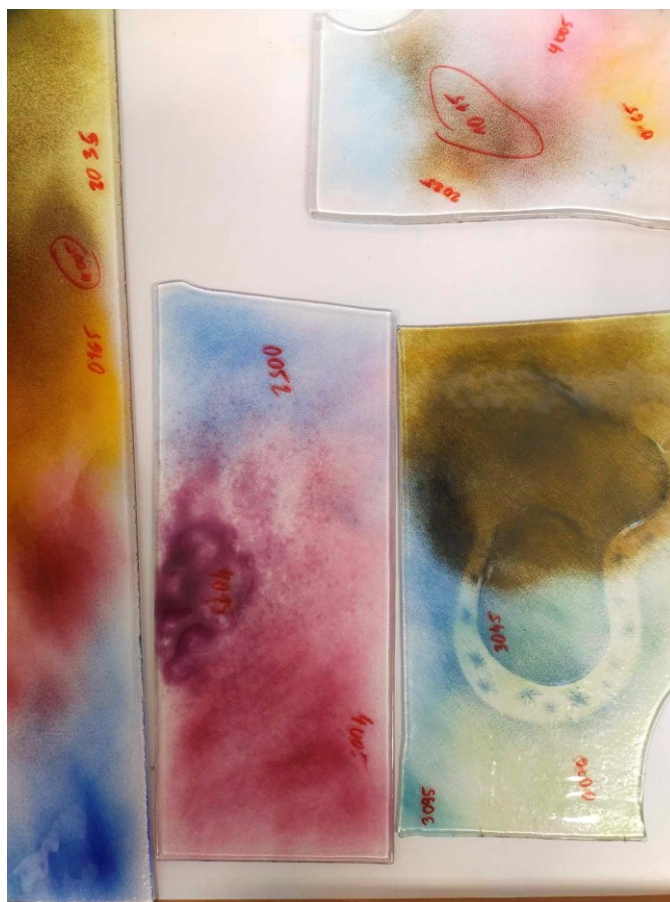
Nejdříve jsem si vytvořila vzorník barev. Důvodem byla skutečnost, že barvy jsou nabíhavé a v syčkém stavu mají pastelově světlé barvy. K sypání pudrů mi stačilo použít malý

⁷⁷ fusing – technika spékání a tvarování skla za vysokých teplot

⁷⁸ fritaví – rozdrčené sklo

⁷⁹ TGK, SKLO PRO SPÉKÁNÍ – FUSING, 2015.

kuchyňský cedník s velmi jemnou sítkou. Po nasypání vzorníku jsem se rozhodla, že vytvořím barevnou škálu, smíchanou z více pudrů mezi s sebou, abych zjistila, které barvy například není dobré míchat s jinými. U první zkoušky jsem tedy zjistila, že největší problém dělá spojení oranžových pudrů s ostatními. V místě promísení oranžových odstínů s jinou barvou zaručilo vytvoření hnědé barvy.

Obrázek 14: První zkouška barev

9.1.6 Sypaní frity

Práce s fritami není nijak náročná, avšak jedná se o jemný prach a je tedy nezbytné se vyhnout rušnému prostředí a průvanu. Aby bylo možné mít kontrolu nad množstvím sypaného prášku na sklo, doporučuje se pracovat na prosvětlovacím stole.

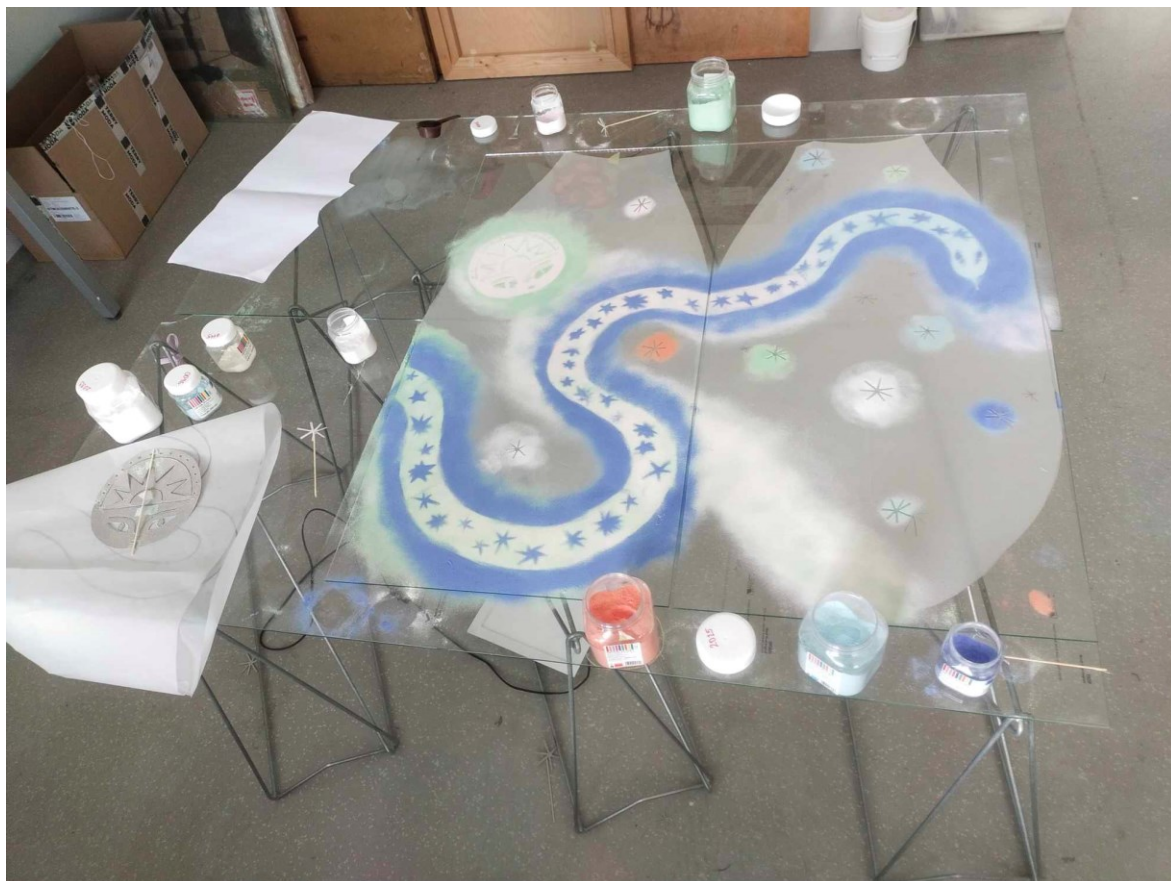
Nachystala a vyčistila jsem skla a pomocí detektoru na cínové strany jsem si ověřila stranu, na kterou mohu pudry sypat.

Nejdříve bylo zapotřebí nasypat celé tělo hada. Vytvořit jemné přechody z barev a dosáhnout efektu ombré. Část okolo měsíce jsem se rozhodla udělat v modro zelených odstínech s plynulým přechodem do žluto oranžovo růžových odstínů. Výběr barev měl navodit moment při svítání. V tomto místě se měla barevnost pomalu překlenout zpátky do modrých tónů. A to z hlavního důvodu, že při finální kompletaci nádoby bude hlava hada blízko ocasu a měsíce, které jsou právě v těchto barvách.

Obrázek 15: Tónování podkladu těla hada

Následující fáze obsahovala zasypání detailů hada, tedy vytvoření hvězd na jeho těle. Aby se šablona nedotkla nasypaného podkladu, držely se šablony těsně nad povrchem skla a rovnoměrně se zasypávaly další vrstvou kresby. Jediné hvězdy okolo hada neměly podkladovou barvu, šlo o jejich vyniknutí, záření.

Velikost jednoho skla odpovídá velikosti plochy, na kterou se skla položí do pece, její rozměr je 120 cm na délku a 60 cm na šířku, proto se každý kus dělal zvlášť. Teplotní křivka byla nastavená na 820°C a celý proces s chlazením trval okolo 30 hodin. Při vytažení všech kusů bylo hned jasné, že bude potřeba další vrstva pudru. Kresba byla jemná a unylá. Některé části zcela ztratily detaily, místo jemného barevného ombré se vytvořily ostré přechody mezi barvami.

Druhá vrstva celému obrazu velmi pomohla. Zvýraznila a rozjasnila části, které při první vrstvě vůbec nevynikly.

Obrázek 16: Druhá vrstva pudrů

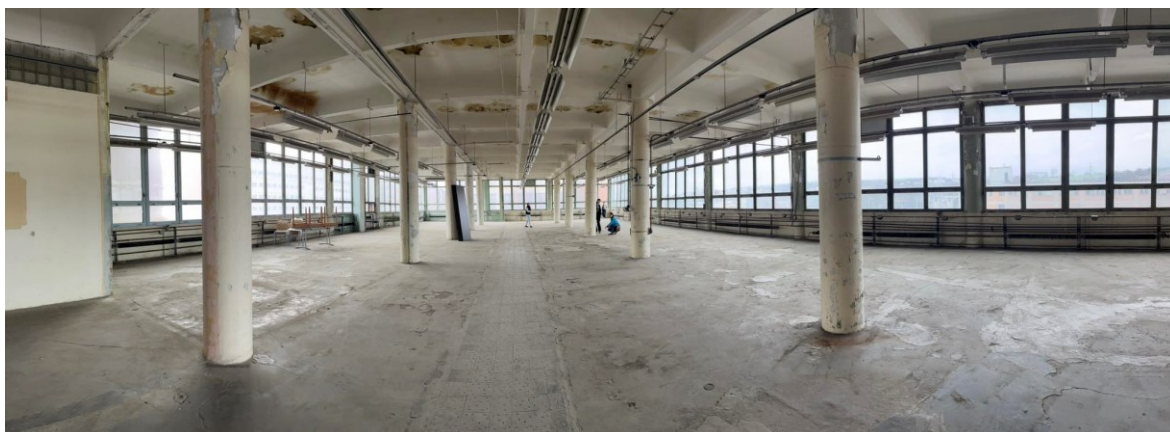
Obrázek 17: Finální kresba

Skleněné pláty se řezákem na sklo seříznou do tvaru jako jsou papírové stříhy. Poté se velká forma vloží do pece a ploché sklo se vloží do formy. Teplotní křivka bude mnohem nižší než u spečení barev. Po lenutí skla se všechny tři skla rozbijí na střepy. Následně bude třeba díly seskládat a za pomoci tmelu je spojit.

Od začátku jsem měla v plánu střepy slepovat UV lepidlem anebo čirým Mamutem, silikonem. Došlo se k názoru, zda použití silikonu celý význam a koncept práce, která působí jemně, je o představách a niterném pocitu, neshodí. Je pravda, že například technika kinsugi dokáže se střepy pracovat na zcela jiné úrovni. Ve většině případů tato technika vytvoří mnohem krásnější předmět, než do té doby byl. Zároveň je celý proces kinsugi zenovou prací, která trvá několik dní. Je faktem, že silikon by mohl působit zvláště a nedává mojí práci žádný význam. V této fázi proto zvažuji použití tmelu. Slepění tmelem nechá střep vyniknout a bude tak evokovat práci archeologů při restaurování keramiky.

10 INSTALACE

Instalace je situována do prostoru 94. budovy zlínského areálu Svitů. Celou svoji instalaci si představuji buď u malého domečku, který se nachází naproti dveřím. Je to jediné místo, kde je stěna i světlo zároveň. Mám v plánu vytvořit podobný horizont, s jakým jsem pracovala na výstavě Pastýř noci. Ale místo kresby tužkou bych ráda zkusila horizont vyškrábat přímo do staré omítky o několika nátěrech. Odstraňování vrstev barev na zdi by mohlo působit plastičtěji a zároveň by komunikovalo vzájemně s rytinami, které jsou založeny na prorývání barev skla mezi s sebou. Nebo se mi nabízí ještě možnost, přemístit instalaci do středu prostoru, mezi sloupy a kresby realizovat přímo na nich. Jde zatím pouze o možnosti. Celé rozvržení práce budu realizovat až přímo na místě v den instalace. Teprve přímo v prostoru zjistím, jak se mnou i objektem nádoby bude celý prostor komunikovat a rezonovat. Co se týče urpu, bude lehce ponořená ve sklářském písku.

Obrázek 18: 94. budova Svitů

ZÁVĚR

Cílem mojí práce bylo lépe pochopit samu sebe a ujasnit si, kým jsem.

Stanovila jsem si za cíl vytvořit místo, které bude reflektovat moje myšlenky nad druhým domovem a vytvořit snovou atmosféru.

Tato práce mi pomohla získat lepší vhled do každodenního života mojí druhé rodiny a najít si cestu ke svému biologickému otci. Jeho rodina se tak stala pojítkem pro lepší komunikaci mezi námi.

Cítím, že téma jsem touto prací nevyčerpala, ba naopak, mě dovedla k novým myšlenkám a podnětům, kterým bych se nadále věnovala a práci rozvíjela. Diplomový projekt mi dal především naději, že by se můj vztah s otcem mohl do budoucna více prohloubit. Věřit, že se ony střípky jednoduše všechny spojí.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

COBO, Bernabe. *Inca Religion and Customs*. Univ Of Texas Pr, 1990. ISBN 9780292738614.

CONWAY, D.J.. *Moon Magick: Myth & Magic, Crafts & Recipes, Rituals & Spells*. Llewellyn Worldwide. 2014. ISBN 9780738717227.

CUMMINS, Thomas B.F... *Toasts with the Inca: Andean Abstraction and Colonial Images on Quero Vessels*. University Of Michigan PRESS, 2002. ISBN 978-0-472-11051-3.

D'ALTROY, Terence N.. *The Incas*. Wiley-Blackwell, 2014. ISBN 9781118610596.

ERIKSEN, Thomas Hylland. *Antropologie multikulturních společností – Rozumět identitě*. Triton, 2007. ISBN 978-80-7254-925-2.

ERIKSEN, Thomas Hylland. *Sociální a kulturní antropologie*. Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-465-6.

KÜSS, Danièle a RAGACHE, Gilles. *Mýty a legendy amerického kontinentu*. Gemini. 1992. ISBN 80-85265-42-7

NGUYEN, Kvet. *Všetko, čo nás spája: Príbeh slovenskej Vietnamky*. N Press, 2024. ISBN 978-80-8230-243-4.

OWUSU, Heike. *Symboly Inků, Mayů a Aztéků*. Fontána (Dobra & Fontána), 2004. ISBN 80-7336-195-7.

PETROVÁ, Sylva. *České sklo*. Druhé revidované, doplněné a rozšířené vydání. UMPRUM. 2018. ISBN 978-80-87989-50-0.

PETRUSEK, Miloslav, a kolektiv. *Velký sociologický slovník. I, A-O*. Praha : Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-311-3.

POST, Melissa G. *Preston Singletary*. University of Washington Press, 2009. ISBN 0295989181.

ŠOLC, Václav. *Sny a zlato Indiánů*. Albatros, 1989. ISBN 13-759-89.

WATERKAMP, Rainer; VERHAAGH, Manfred a WIEGEL, Ute. *Peru, Bolívie, Ekvádor, Galapágy: cestování a kultura, poznávání zvířat a rostlin*. Vyd. v českém jazyce 1. Průvodce přírodou (Baset). Praha: Baset, 2005 ISBN 80-734-0062-6.

ZELENÝ-ATAPANA, Mnislav. *Atlas indiánů Jižní Ameriky: Život, sex, smrt*. Argo, 2021. ISBN 978-80-257-3570-1.

ZELENÝ-ATAPANA, Mnislav. *Malá encyklopedie bohů a mýtů Jižní Ameriky*. Libri. 2009. ISBN 978-80-7277-398-5.

SEZNAM ELEKTRONICKÝCH ZDROJŮ

BERLÍNSKEJ MODEL. JIMENA MENDOZA. Online. Berlínskej Model. 2020.

Dostupné z: <https://berlinskejmodel.cz/cs/umelci/jimena-mendoza/>. [cit. 2024-05-27].

CITÁTY SLAVNÝCH OSOBNOSTÍ. "Domov není místo, kde bydlíš, ale místo, kde ti rozumějí." Online. Citáty slavných osobností. 2024. Dostupné z:

<https://citaty.net/citaty/12729-christian-morgenstern-domov-neni-misto-kde-bydlis-ale-misto-kde-ti-ro/>. [cit. 2024-05-27].

CRAFT BEER & BREWING, 2018. Chicha. Online. Craft Beer & Brewing. Dostupné z:

<https://beerandbrewing.com/dictionary/HdKKfPDJZA/>. [cit. 2024-05-27]. Dostupné z:

<https://nakladatelstvi.portal.cz/casopisy/psychologie-dnes/102559/uvaha-o-domove>. [cit. 2024-05-27].

DŮM UMĚNÍ. Cuerpo V. Online. Dům umění. 2024. Dostupné z: <https://www.dum-umeni.cz/cuerpo-v/t9545>. [cit. 2024-05-27].

EIJKEL, Wouter van den. Jackie Mulder: Thought Trails. Online. 2023. Dostupné z:

<https://unseenamsterdam.com/article/jackie-mulder-thought-trails->. [cit. 2024-05-27].

ENGLAND & CO GALLERY. Artists for Democracy (1974-1977): Revisited. Online.

England & Co Gallery. 2024. Dostupné z: <https://www.Englandgallery.com/artists-for-democracy-197401977-revisited/>. [cit. 2024-04-02].

CHEN, Laura. Jackie Mulder: Thought Trails. Online. Discarded magazine. 2022.

Dostupné z: <https://www.discardedmagazine.com/portfolio/jackie-mulder-thought-trails-interviews/>. [cit. 2024-05-27].

JARMAR, Jiří Kryštof.

JEFFREY GIBSON VENICE 2024. Jeffrey Gibson: the space in which to place me.

Online. BIENNALE ARTE 2024. 2024. Dostupné z:

<https://www.jeffreygibsonvenice2024.org/>. [cit. 2024-05-27].

KIM, Song Mi. Doufám, že... Online. I will bloom the flower. 2018. Dostupné z:

<https://songmikim.tistory.com/entry/Douf%C3%A1m-%C5%BEe-Douf%C3%A1m-%C5%BEe-2013>. [cit. 2024-05-27].

LATAM ARTE. Artist Profile | Modern Art. Online. LatAm ARTE. 2018. Dostupné z:

<https://www.latamarte.com/en/artists/Jbyh/>. [cit. 2024-05-27].

MULDER, Jackie. BIO. Online. Jackie Mulder Art Photography. 2020. Dostupné z:

<https://jackiemulder.nl/about>. [cit. 2024-05-27].

OPOLDUSOVÁ, Jena. Objekty Song-Mi Kim sa vynárajú z hmly ticha. Online. Pravda.

2013. Dostupné z: <https://kultura.pravda.sk/galeria/clanok/277830-objekty-song-mi-kim-sa-vynaraju-z-hmly-ticha/>. [cit. 2024-05-27].

POLÁK, Michael. Její díla vyprávějí příběhy. V Šenově začíná výstava korejské výtvarnice. Online. Českolipský deník. 2015. Dostupné z: <https://ceskolipsky.denik.cz/volny-cas/jeji-dila-vypraveji-pribehy-v-senove-zacina-vystava-korejske-vytvarnice-20150919.html>. [cit. 2024-05-27].

ROMACK, Coco. Artist Jeffrey Gibson Merges His Queer and Native American Identities. Online. OUT. 2018. Dostupné z: <https://www.out.com/lifestyle/2018/10/30/jeffrey-gibson-merging-his-queer-and-native-american-identities>. [cit. 2024-05-27]. The idea was that [the dance] would bring unity and prosperity and strength back to the tribe, but at the same time, the shirt would protect you from what was called the white man's bullet.

ROUBAL, Ondřej. Když se řekne identita regionální identita (II. část). Online. Sociologický webzin. 2016. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php3?disp=teorie&shw=145&lst=103>. [cit. 2024-05-27].

SINGLETARY, Preston. *ARTIST'S STATEMENT*. Online. Preston Singletary. 2018. Dostupné z: <https://www.prestonsingletary.com/about/>. [cit. 2024-05-28]. *The artistic perspective of Indigenous people reflects a unique and vital visual language which has connections to the ancient codes and symbols of the land, and this interaction has informed and inspired my own work.*

STANICKÝ, Petr, 2024. Pastýř noci. Online. Galeria 19. Dostupné z: <https://www.galeria19.sk/2024/maria-sixtova-a-petr-stanicky/>. [cit. 2024-05-27].

Stáváš se tím, co vpouštíš do své identity. Online. Code of Life. 2020. Dostupné z: <https://codeoflife.cz/mysl/stavas-se-tim-co-vpoustis-do-sve-identity/>. [cit. 2024-05-27].

ŠMÍDA, Josef. Koncept Buen vivir: Ochrana lidskosti i životního prostředí. Online. Ústav mezinárodních vztahů Praha. 2013. Dostupné z: <https://www.iir.cz/koncept-buen-vivir-ochrana-lidskosti-i-zivotniho-prostredi>. [cit. 2024-05-27].

TÁBORSKÝ, Adam. Úvaha o domově. Online. Nakladatelství Portál. 2023. Dostupné z: [Úvaha o domově | Informatorium 3-8 \(portal.cz\)](https://portal.cz/uvaha-o-domove)

TGK, SKLO PRO SPÉKÁNÍ - FUSING, 2015. Online. TGK. Dostupné z: <https://eshop.tgk-cz.cz/k8-sklo-pro-spekani-fusing>. [cit. 2024-05-27].

THE METROPOLITAN MUSEUM OF ART, 2010. Urpu (jar). Online. The Metropolitan Museum of Art. Dostupné z: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/310520>. [cit. 2024-05-27].

TRANS-AMERICAS JOURNEY. Photo Essay: Roberto Mamani Mamani Murals in El Alto, Bolivia. Online. Trans-Americas Journey. 2021. Dostupné z: <https://trans-americas.com/mamani-mamani-murals-bolivia/>. [cit. 2024-05-27].

VACHER, Mark. Hjemmets udvikling. Online. Ferm Living. 2022. Dostupné z: <https://fermliving.dk/blogs/stories/the-evolution-of-the-home>. [cit. 2024-03-26]. "Hvis vi ikke har noget hjem i verden, er vi ikke længere i verden,"

VANČUROVÁ, Jindřiška, 2015. Peru, Cañon del Colca – s kondory nad hlavou. Online. Botany. Dostupné z: <https://botany.cz/cs/colca/>. [cit. 2024-05-27].

VICUÑA, Cecilia. BIOGRAPHY. Online. Cecilia Vicuña. 2016. Dostupné z: <https://www.ceciliavicuna.com/biography>. [cit. 2024-05-27]. “hearing an ancient silence waiting to be heard.”

WINTHER, Ida W. "Homing oneself" Home as a practice. Online. *Haecceity Papers*. 2009, roč. 4, č. 2, s. 49-83. Dostupné z: file:///C:/Users/ASUS/Downloads/Homing_oneself_Home_as_a_practice.pdf. [cit. 2024-05-27].

WRITER, Jerry. *Kde domov můj aneb co je domov a jak ho najít*. Online. Jerry Writer. 2020. Dostupné z: <https://www.jerrywriter.cz/2020/03/kde-domov-muj-aneb-jak-domov-najit.html>. [cit. 2024-05-28].

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Domov mojí rodiny	13
Obrázek 2 Pavilon na 60. mezinárodní výstavě umění v Benátkách v roce 2024 „Prostor, do kterého mě umístit“, výstava Jeffreyho Gibsona	20
Obrázek 3: Doufám, že.....	22
Obrázek 4 Cuerpo V – keramické symboly vycházející z tradičních oděvů	23
Obrázek 5: <i>ThoughtTrails#82</i>	24
Obrázek 6: Krajina.....	36
Obrázek 7: Andská planina.....	36
Obrázek 8: Vyřezání dílů nožem	42
Obrázek 9 Forma	50
Obrázek 10: Proces výroby střihu.....	51
Obrázek 11: Rozmístění tvarů na střih	52
Obrázek 12: Střihy s umístění kresby	53
Obrázek 13: Šablony.....	54
Obrázek 14: První zkouška barev	55
Obrázek 15: Tónování podkladu těla hada	56
Obrázek 16: Druhá vrstva pudrů.....	58
Obrázek 17: Finální kresba	59
Obrázek 18: 94. budova Svitů.....	60

SEZNAM ZDROJŮ OBRÁZKŮ

Obrázek 1: archiv autora

Obrázek 2: SCHENCK, Timothy. *Indigenous artist Jeffrey Gibson represents U.S. at Venice Biennale*. Online. In: The Bay State Banner. 2024. Dostupné z: https://baystatebanner.com/wp-content/uploads/2024/05/jeffrey_gibson_the_space_in_which_to_place_me_press_images_15-1024x683.jpg. [cit. 2024-05-28].

Obrázek 3: *Doufám, že...* Online. In: Song Mi Kim. 2018. Dostupné z: <https://img1.daumcdn.net/thumb/R1280x0/?scode=mtistory2&fname=https%3A%2F%2Ft1.daumcdn.net%2Ffile%2Ftistory%2F99CDD64E5A69BEBF32>. [cit. 2024-05-8].

Obrázek 4: *Cuerpo V*. Online. In: DŮM UMĚNÍ. Dům umění. 2024. Dostupné z: https://static.viaaurea.eu/t/dum-umeni.cz/images/20803.jpeg/ow:1020%7Ch:680%7Cfit:crop-50-50%7Cfm:webp/s-af04a6502662?_ts=1705940583. [cit. 2024-05-8].

Obrázek 5: *ThoughtTrails#82*. Online. In: CONTEMPORARY ART CURATOR MAGAZINE. Contemporary Art Curator Magazine. 2024. Dostupné z: https://images.squarespace-cdn.com/content/v1/57b0aabd440243d6c7ee09cb/7da7fe05-a2b7-4447-baac-2c15b5f1bb65/JackieMulder_ThoughtTrails_82.jpg?format=1500w. [cit. 2024-05-28].

Obrázek 6: archiv autora

Obrázek 7: archiv autora

Obrázek 8: archiv autora

Obrázek 9: archiv autora

Obrázek 10: archiv autora

Obrázek 11: archiv autora

Obrázek 12: archiv autora

Obrázek 13: archiv autora

Obrázek 14: archiv autora

Obrázek 15: archiv autora

Obrázek 16: archiv autora

Obrázek 17: archiv autora

Obrázek 18: archiv autora

